

Financieel jaarverslag 2023

WE ARE
ONE PLANET

Gewaarmerkt met

Verklaring d.d.: 30-04-2024

J.J. Spaans RA

Top en Co., Accountants en belastingadviseurs

Inhoudsopgave

BESTUURSVERSLAG	3
Inleiding	3
Jaarverslag Bestuur en Raad van Toezicht	3
Positionering en profiel	4
Financiën	6
Risicomanagement	7
Bezoekers	7
Vrijwilligers	8
Internationaal beleid	9
Cultuuronderwijs aan scholen	9
Diversiteit, toegankelijkheid en inclusie	10
Museon-Omniversum in Den Haag Zuidwest	11
Collecties	12
Tijdelijke tentoonstellingen en films	13
Programmering	16
Programmaraad	17
Onderhoud gebouw	17
Personeel	18
2024 en volgende jaren	19
Exploitatiebegroting 2024 Museon-Omniversum	20
JAARREKENING	22
Balans per 31 december na resultaatbestemming	22
Grondslagen	26
Toelichting op de onderscheiden posten van de balans	31
<i>A - Vaste activa</i>	31
<i>B - Vlottende activa</i>	32
<i>C - Eigen vermogen</i>	33
<i>D - Aankoopfonds</i>	35
<i>E - Voorzieningen</i>	35
<i>F - Langlopende schulden</i>	36
<i>G - Kortlopende schulden en overlopende passiva</i>	37
Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	39
Toelichting op de staat van baten en lasten	40
Baten	40
<i>A - Opbrengsten</i>	40
<i>B - Subsidies</i>	42
Lasten	43
<i>C - Beheerlasten</i>	43
<i>D - Activiteitenlasten</i>	45
E – Mutatie Aankoopfonds	47
F – Rentebaten/lasten	47
WNT-verantwoording 2023 - Stichting Museon-Omniversum	48
Overige toelichtingen	51
Gebeurtenissen na balansdatum	51
Resultaatbestemming	51
Ondertekening van de jaarrekening	52
Controleverklaring	53
BIJLAGEN	56
Bijlage 1 - Bestuursverklaring subsidieverantwoording Den Haag	56
Bijlage 2 - Prestatie indicatoren	57
Bijlage 3 - Verloop Nog te besteden subsidies	58

BESTUURSVERSLAG

Inleiding

In 2023 is het herstel van het bereik van met name ons gezinspubliek goed zichtbaar met bijna 260.000 bezoekers, circa 15 % boven de prognose aan het begin van het jaar. Totaal trokken we 310.000 bezoekers.

De sterke stijging van kosten en het bereik onder de oorspronkelijke targets noodzaakte al in 2022 tot het aanpassen van de begroting 2023. Ook de ambitie in de Businesscase voor 2025 is die veiligheidshalve met 20 % naar beneden bijgesteld. Inhoud en organisatie van Museon-Omniversum worden dus verder ontwikkeld volgens het meerjarenplan 2021-2024 en uitgaven worden in balans gebracht met inkomsten. Het betreft het harmoniseren van systemen, processen en regelingen, het samenwerken van en in de teams, optimaliseren van de PR en marketing het neerzetten van de nieuwe redactionele werkwijze in programmeren en het doorvoeren van de nieuwe positionering van Museon-Omniversum.

Eind 2025 zal deze transitie een stevig fundament voor het meerjarenplan 2025-2028 van Museon-Omniversum gevormd hebben.

Het Museon-Omniversum heet in de statuten Stichting Museon|Omniversum. De vestigingsplaats van de stichting is Den Haag. De stichting is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel in Den Haag onder nummer 41160112. Het doel is in de statuten als volgt beschreven:

“Het bevorderen bij een breed publiek van kennis en belangstelling voor de ontwikkelingen op het gebied van mens- en natuurwetenschappen.

De stichting streeft dit doel na door middel van het doorgeven van kennis over het menselijk leven, de natuur en onze planeet aan allen die daarvoor een nieuwsgierige belangstelling koesteren, op zodanige wijze, dat zij daardoor verwonderd en geïnspireerd raken, kennis die essentieel is voor een duurzame samenleving en voorts het bevorderen van alles wat in brede zin bijdraagt tot de maatschappelijk relevante educatie en popularisering van wetenschappen en cultuur in al hun facetten, alsmede alles wat met vorenstaande verband houdt en daartoe bevorderlijk kan zijn, in de ruimste zin van het woord.”

Jaarverslag Bestuur en Raad van Toezicht

Het bestuur wordt uitsluitend gevormd door de directeur, Peter de Haan.

De Raad van Toezicht bestond in 2023 uit de volgende personen:

	<u>1e termijn:</u>	<u>Rooster van aftreden</u>
Paul van Gessel, voorzitter	11-12-2018	1-4-2026
Willem Bijleveld	1-7-2021	1-4-2025
Wasima Khan	1-12-2022	1-1-2027 (afgetreden per 1-3-2024)
Alexander Mouret	1-1-2019	1-4-2026
Mark Schenkels	1-7-2021	1-10-2024
Frans van Steenis	1-7-2021	1-10-2026
Lobke Zandstra	1-1-2019	1-10-2025
Nancy Zomer-Carolus	1-11-2022	1-1-2027

In 2023 is de Raad van Toezicht vijf keer bijeengewees. Tijdens de vergaderingen kwam de doorontwikkeling van de organisatie en het effect op de financiën van effecten van het lagere bereik als gevolg van de post-coronacrisis en de kostenstijgingen prominent aan de orde met elke vergadering de rapportage van de directie over de stand van zaken van de organisatie en de transitie, naast reguliere punten als financiën (begroting, jaarrekening, periodieke financiële

rapportages), personeel, ziekteverzuim, programmering, educatie en publiciteit.

In januari werd de businesscase voor de winkels en de horeca besproken en voorgestelde veranderingen geaccordeerd: winkels in eigen beheer en horeca (publiek en zakelijke catering) uitbesteed aan een nieuwe partner. In de aprilvergadering is de jaarrekening goedgekeurd na een toelichting van de controlerend accountant en bespreking van diens managementletter.

In de vergaderingen van juni en november werden de contouren en de hoofdlijnen van het Beleidsplan '25 - '28 besproken (dit is in januari 2024 vastgesteld). In september is gesproken over aanpassingen van het RvT- en Bestuursreglement. Beide reglementen zijn in november vastgesteld. In september zijn de begroting en het Jaarplan 2023 vastgesteld.

In de novembervergadering is het profiel en de wijze van werven van de nieuwe directeur/bestuurder vastgesteld. Voor die werving is ook een benoemingsadviescommissie ingesteld. In deze vergadering is ook het traject vastgesteld om in 2024 een nieuwe accountant te kunnen kiezen.

De leden krijgen per vergadering een vacatievergoeding voor de kosten. Deze bedraagt € 307 en voor de voorzitter bedraagt deze € 399.

De Stichting hanteert de Governance Code Cultuur. Dit is vastgelegd in het Reglement voor de Raad van Toezicht en wordt jaarlijks getoetst. De Raad werkt met een auditcommissie, een commissie governance en een remuneratiecommissie die de vergaderingen van de RvT - samen met de directeur - voorbereiden.

De Raad van Toezicht heeft twee keer per jaar een informeel gesprek met de OR van het Museon-Omniversum en een keer per jaar met het MT.

De remuneratiecommissie houdt jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeur. In 2024 volgt ook de evaluatie van de RvT zelf.

Positionering en profiel

Museon-Omniversum heeft als ambitie de favoriete plek van kinderen en hun begeleiders te zijn voor een leuk en leerzaam dagje uit omdat je op een unieke, inspirerende en interactieve manier leert hoe we samen onze wereld een betere plek maken.

Wij zien een wereld voor ons waarin iedereen zich kan én wil inzetten voor een leefbare planeet. Het is dan ook onze missie om jong & oud te betrekken bij de zoektocht naar oplossingen door een plek te creëren die je raakt, vermaakt en aanzet tot actie.

Onze positionering en wat wij bieden wordt het best gevat in de Why, How, What:

WHY

De toekomst van leven op aarde staat op het spel; hoog tijd om samen te ontdekken hoe we beter voor onze planeet vol waanzinnige wonderen kunnen zorgen.

HOW

We nemen je mee op ontdekkingsreis door verleden, heden en toekomst en stimuleren je verbeeldingskracht hoe we beter samen kunnen leven op én met de aarde.

WHAT

MEGA leuke, leerzame en interactieve tentoonstellingen met films op GIGA groot beeld en experiences die je verwonderen en je creativiteit prikkelen om je in te zetten voor een leefbare planeet.

Het aanbod is te verdelen in een dag- en avondprogramma.

Overdag hebben bezoekers met één ticket toegang tot het museum en grootbeeldfilmtheater. De Sustainable Development Goals (SDGs) van de Verenigde Naties vormen het framework voor de programmalijnen op gebied van wetenschap, cultuur en natuur waarin we verhalen vertellen over bijvoorbeeld klimaatbestendigheid, energietransitie, voedselzekerheid en ‘resilient cities’.

De verhalen vertellen we aan de hand van:

- Een uitgebreide en veelzijdige collectie die we in 2023 een belangrijkere rol heeft gekregen
- Wisselende tentoonstellingen, activiteiten en experiences op onze eigen locaties en buiten onze gebouwen
- Immersive grootbeeldfilms over natuur en cultuur

In de avond krijgen bezoekers toegang tot de Dome. De programmering focust zich op natuur- en cultuur en brengt de volledige kracht van het giga groot beeld over op de bezoeker.

Museon-Omniversum is primair gericht op algemeen publiek, maar heeft daarnaast een belangrijke educatieve functie. We bieden museumlessen en educatieve schoolreizen aan voor primair en voortgezet onderwijs. Daarnaast koppelen we zaalverhuur aan inspiratie programma’s voor de zakelijke markt, overheid, kennis- en netwerkinstellingen en andere organisaties. Zo spelen we met onze kennis, kunde en inspiratie een belangrijke rol met het in beweging zetten van de maatschappij richting een hoopvolle toekomst.

Museon-Omniversum heeft de volgende kernwaarden die richting geven aan wie we zijn en wat we doen:

- Ankerwaarden, ofwel het DNA van de organisatie.
 - **Verantwoordelijk:** Museon-Omniversum is een betrouwbare organisatie. Bij films, lessen, tentoonstellingen, outreach-activiteiten en online kunnen bezoekers vertrouwen op de informatie die ze daar tegenkomen.
 - **Optimistisch:** We geloven in een hoopvolle toekomst en dat we onze bezoekers met optimisme kunnen inspireren om aan een betere wereld bij te dragen.
- Eigenwaarde, ofwel de essentie waar de organisatie voor staat.
 - **Geëngageerd:** We voelen ons betrokken bij de maatschappelijke uitdagingen van deze tijd en zetten ons in voor een leefbare aarde voor iedereen.
- Aspiratiewaarden geven sturing aan de beweging die we als organisatie willen maken.
 - **Vraaggericht:** We betrekken actualiteit in de programma’s en sluiten aan bij de ervaringen en belevingswereld van onze bezoekers.
 - **Verrijkend:** Museon-Omniversum raakt de bezoekers met prachtige films en impactvolle verhalen. Door bij ons te ontdekken, leren en onderzoeken, word je aan het denken gezet. Zo is een bezoek aan Museon-Omniversum memorabel.

Strategische doelstellingen

In lijn met de visie en missie zijn in 2020 ook strategische doelstellingen vastgelegd. Deze zijn aangevuld en verdiept tot de volgende 5 doelstellingen die voor 2023 maar ook voor de aangepaste Businesscase en volgende meerjaren aanvraag van Kunstenplan 2025 - 2028 relevant zijn.

- Financieel – een stabiele financiële basis
- Maatschappelijke positie – versterking maatschappelijke impact
- Doelgroepen ontwikkeling – vraag gedreven en optimaliseren klantreis
- Organisatie – gestroomlijnde en geëngageerde organisatie
- Content – geïntegreerd aanbod

In 2022 hebben we de One Planet programmering geïmplementeerd. Langs de lijn van ‘inspireren – leren – doen’ met One Planet Dome (de filmprogrammering), One Planet Expo (de vaste tentoonstelling over de 17 duurzaamheidsdoelen van de VN) en One Planet NOW! (de

nieuwe interactieve en educatieve wisseltentoonstelling). We brachten onze programmering ook naar de buitenwereld via outreach-initiatieven en ons nieuwe MuseumLab in Den Haag Zuidwest om een groter en inclusiever bereik te realiseren. Zo maken we met alles wat we doen meer impact, binnen én buiten het Museon-Omniversum. In 2022 mochten we in totaal 214.985 bezoekers ontvangen.

In 2023 ontwikkelden we de kracht van het museale aanbod samen met het grootbeeldfilmtheater verder door 3 actuele thema's rondom een duurzame toekomst.

Financiën

In 2023 zette de groei van het publiek door, na de negatieve effecten van corona in 2022. Het aanvankelijk verwachte familie bezoekersaantal van 225.000 is al vroegtijdig in 2023 bijgesteld naar 262.000 wat uiteindelijk net niet werd gehaald, maar desondanks een fors hogere entree-inkomsten uit kaartverkoop opleverde.

In het meerjarenbeleidsplan werd uitgegaan van 55.000 leerlingen wat ook in de begroting voor 2023 is meegenomen. Deze aantallen bleven echter achter en daarmee ook de baten.

De zakelijke verhuur herstelde zich ook wat was terug te zien in opbrengsten uit de opbrengsten daarvan.

In april heeft cateraar Juni Lekkernijen het stokje overgenomen van Museumcatering. Daarbij is ook de horeca in de dome overgenomen door deze partij, om alles in één hand te brengen. De opbrengst bestaat vanaf die periode niet meer uit de omzet, maar uit afdracht over die omzet. Hierdoor zijn ook de horeca inkoopkosten komen te vervallen.

De winkel van het Omniversumgebouw was in 2023 in eigen handen en de winkel in het Museongebouw werd bestierd door de Vereniging van Vrienden. Omdat deze vereniging met ingang van 1 januari 2024 werd opgeheven, is deze winkel in beheer van Museon-Omniversum gekomen vanaf juli 2023. Hierdoor zijn personele en inkoopkosten opgenomen in de jaarrekening.

In 2023 zijn de kosten flink gestegen. Hoewel de gemeente Den Haag de subsidie corrigeert met een inflatiecorrectie, is deze correctie onvoldoende voor de stijgingen in lasten.

Energielasten drukten zwaar op het budget van de organisatie. Gelukkig viel dit nog mee doordat het gunstige elektriciteitscontract dat in 2021 voor het Museongebouw was afgesloten nog doorliep tot in 2023. De contracten voor het Omniversumgebouw moesten echter wel vernieuwd worden, met hoge tarieven als gevolg, net als voor de stadsverwarming voor het Museongebouw dat onafhankelijk van een contract met de gasprijs meesteed.

Een grote kostencomponent voor Museon-Omniversum zijn de personele lasten. Begin 2023 werd een nieuwe CAO afgesloten die naast een stijging van de lonen van 5 %, bepaalde dat de personeelsleden die ingedeeld zijn in de loonschalen tot en met 7 per april 2023 een structurele nominale verhoging van € 100 krijgen. De hoger ingeschaalden ontvangen deze per juli 2023. Maar niet alleen de lonen in de eigen organisatie zijn gestegen.

Vanwege het achterblijven van entree inkomsten en onverwacht hogere lasten, zou een negatief exploitatiesaldo ontstaan. Hierdoor zou het vrij besteedbare eigen vermogen sterk afnemen. Aan de gemeente Den Haag is gevraagd om de dotatie van de geormerkte subsidie aan de voorziening gebruikersonderhoud van het Museon-gebouw uit te stellen. Door uitstel van niet-noodzakelijke investeringen en eerder behaalde besparingen was daar ruimte voor. Daarvoor is toestemming gegeven en dit is verwerkt in de exploitatierekening. Voor overige steunmaatregelen is Museon-Omniversum niet in aanmerking gekomen.

Het college van B&W van de gemeente Den Haag heeft bij de vaststelling van de meerjarensubsidie 2021-2024 de acht grote culturele instellingen voor 1,5 % op de voorgestelde

subsidie gekort om subsidiering van een aantal kleinere instellingen mogelijk te maken. Voor het Museon was dat jaarlijks € 73.600. De acht instellingen hebben bezwaar gemaakt tegen deze korting. Dat bewaar is ondanks het feit dat de bezwarencommissie er gronden voor zag, afgewezen. Zeven van de acht instellingen hebben bij de rechtbank in Den Haag hiertegen beroep aangetekend. De rechtbank kwam tot een vergelijkbare uitspraak, reden waarom de instellingen hoger beroep hebben aangetekend bij de Raad van State. Uitslag van dit beroep wordt pas voorzien in 2024.

Risicomanagement

De bezoekersaantallen groeiden weer, maar kwamen nog niet op het niveau om de hogere salaris- en energielasten te dekken. Om deze tegenvallers te compenseren, is gezocht naar besparingen in de uitgaven zonder de propositie en aantrekkende bezoekersaantallen te schaden. Een verdere afslanking van de organisatie zal conform transitieplan worden doorgevoerd. Een grote verbetering in ziekteverzuim is doorgevoerd, met vooral betere case behandeling en het resultaat is een lager ziekteverzuim (nog boven benchmark van de sector). Bij langdurig wegvallen van personeel met sleutelposities is daarom ook extern personeel aangetrokken.

Een inventarisatie is uitgevoerd door een externe adviseur om vast te stellen wat het huidige en het gewenste veiligheidsniveau is na de fusie. De aanbevelingen uit het rapport hebben geleid tot een bedrijfsnoodplan waarin de plannen voor bedrijfshulpverlening, ontruiming en collectiehulpverlening samengevoegd en waaraan de nieuw op te stellen beveiligingsprocedures worden toegevoegd. Er is ook iemand binnen de organisatie aangewezen die kartrekker is op het gebied van veiligheidszorg.

Om het gebied waarin Museon-Omniversum zich bevindt veilig te houden, zijn in samenwerking met het Kunstmuseum het CCTV-systeem en de achterliggende servers vernieuwd, zodat alle gebouwen van buitenaf gemonitord kunnen worden.

De bedrijfshulpverleners hebben de jaarlijks verplichte opleiding gevolgd en afgesloten met een interne ontruimingsoefening die is begeleid door de opleider. Ook hebben zij in kleiner verband rondleidingen gekregen om te leren waar de hulpmiddelen, afsluiters en het brandmeldpaneel zich bevinden. Verder zijn de organisatorische restpunten, die uit de risico-inventarisatie brandveiligheid zijn gekomen, opgepakt. Medewerkers van diverse afdelingen hebben een training gevolgd om veilig te kunnen werken met de stapelaar.

Overige risico's worden zoveel mogelijk gemedend:

- Geld wordt niet belegd, maar ondergebracht bij verschillende banken.
- We laten ons informeren door specialisten en onderhouden regelmatig contact met andere Haagse musea, zoals het Haags Kunstmuseum en het Haags Historisch Museum, om nieuwe ontwikkelingen uit te wisselen.
- Door een goede verzekering af te sluiten, wordt de kans op onverhoopte schade bij derden beperkt.

Bezoekers

In 2023 hebben we een aanzienlijke groei in bezoekersaantallen gezien, van 214.985 in 2022 naar 309.925 bezoekers afgelopen jaar. In 2022 lag het culturele leven de eerste maand nog plat vanwege de corona lockdown. Daarna duurde ook voor Museon-Omniversum het globaal een half jaar voordat het museumbezoek weer op gang kwam. 2023 was daardoor het eerste normale jaar sinds de pandemie. De terugkeer naar 'normale' omstandigheden is met name terug te zien in de cijfers voor regulier bezoek, de opkomst bij lezingen en de zakelijke markt. Op het gebied van educatie lagen de aantallen in 2023 (34.446) ruim duizend leerlingen lager dan in 2022 (35.517). Dit valt te verklaren door de financiële steun van het Nationaal Programma Onderwijs die in 2022 zorgden voor een piek in de groepsbezoeken van scholen.

Bezoekersaantallen	Werkelijk 2023	Begroot 2023	% werkelijk - begroot 2023	Werkelijk 2022
Regulier publiek	258.583	225.000	115%	155.622
Leerlingen Primair Onderwijs	21.459	38.000	56%	20.936
Leerlingen Voortgezet Onderwijs	12.987	14.000	93%	14.581
Regionale outreach-activiteiten	7.926	25.000	32%	15.137
Lezingen, cursussen, verhuringen e.d.	8.970	16.000	56%	8.709
Totaal	309.925	318.000	97%	214.985

Vrijwilligers

In september 2023 is gestart met het werven van nieuwe vrijwilligers om de bestaande poule van 8 rondleiders uit te breiden en voldoende vrijwilligers (30) uit Den Haag beschikbaar te hebben om dagelijks bezoekers van de museumzalen korte verhalen te kunnen vertellen aan de hand van objecten uit de rijke collectie van het museum. Binnen de afdeling Publiek is een dutymanager verantwoordelijk voor de begeleiding van de nieuwe ploeg vrijwilligers. Museon-Omniversum was dan ook vereerd om op 25 november 2023 in het Auditorium de uitreiking van de Haagse Vrijwilligersprijzen te mogen huisvesten.

Samenwerking, maatschappelijk draagvlak en cultureel ondernemerschap

Voor de programmering werken we samen met verschillende samenwerkingspartners. De Haagse Hogeschool is een belangrijke partner bij de organisatie van de *One Planet Talks* voor zakelijke partners en bij de ontwikkeling van onderdelen van *One Planet NOW!* De Technische Universiteit Eindhoven heeft inhoudelijk bijgedragen aan een onderdeel over mobiliteit. Met Wageningen Universiteit & Research hebben we een reizende tentoonstelling gemaakt over de toekomst van de Kennisregio aan Zee. Via het SDG-Netwerk nemen we geregeld SDG-trainees aan. Zo hebben enkele trainees een digitale les rond de SDG's voor het vmbo ontwikkeld. Door samenwerking met natuurfotografie.nl en PixFactory kunnen we elk jaar fototentoonstelling de Groene Camera presenteren met de beste natuurfoto's uit Nederland en België. Dankzij de samenwerking met de First Lego League is Museon-Omniversum een van de gastheren van dit gelijknamige evenement op het gebied van wetenschap en technologie. De Haagse Geologische Vereniging heeft Museon-Omniversum als thuisbasis en organiseert er lezingen die ook voor museumbezoekers toegankelijk zijn.

Diverse samenwerkingsprojecten hebben bijgedragen aan kennisuitwisseling met andere instellingen. Zo was het museum partner in een door Naturalis geleid project op het gebied van automatische beeldherkenning bij collectieregistratie. Binnen het Europese Re-play-project ontwikkelde het museum samen met een aantal internationale partners een programma om de bewustwording rondom elektronisch afval en de circulaire economie bij het grote publiek te vergroten. In het kader van het eveneens internationale Knowledge Exchange-project van het Climate Change Initiative van het European Space Agency (ESA) hielden we ons bezig met de presentatie van de verzamelde klimaatgegevens aan het brede publiek. In het kader van het Europese Erasmus+-project BACH ontwikkelde Museon-Omniversum samen met internationale partijen een handboek en gereedschapskist voor erfgoedinstellingen en erfgoedstarters die met de SDG's aan de slag willen.

Outreach is een middel om het publieksbereik verder te vergroten en het museum in de samenleving te verankeren. Museon-Omniversum was aanwezig op Smart@Sea, Kom in de Kas en de Uitmarkt. Op uitnodiging van NWO namen we deel aan het festival Expeditie Next en ontwikkelden daarvoor de mobiele SDG-tentoonstelling Camping De Betere Wereld, die ook andere locaties aandeed.

Los van de educatieve programmering spelen we ook op andere manieren een rol in het onderwijs. De opleiding Communication & Media Design van de Haagse Hogeschool neemt tentoonstellingen van Museon-Omniversum als uitgangspunt voor een belangrijk onderdeel van

het eerstejaarsprogramma. Voor ROC Mondriaan zijn we een officiële leerplek op het gebied van bewaking en hospitality. De opleiding Industrial Design Technische Universiteit Delft, Rijksuniversiteit Utrecht en Reinwardt Academie laten geregeld studenten afstuderen op onderwerpen die door het museum worden aangedragen.

Opzet en inhoud van de programmering blijken een goed uitgangspunt voor de opbouw van een krachtig ecosysteem, ook al doordat Museon-Omniversum door de combinatie van museum met filmtheater de positie heeft om uit de groei tot een attractie op nationaal niveau.

Museon-Omniversum participeert in museale netwerken, waaronder de Vereniging van Science Centra en de Stichting Nederlandse Natuurhistorische Collecties. Daarnaast is Museon-Omniversum actief binnen Ecsite, de internationale vereniging van organisaties, waaronder musea, die zich bezighouden met wetenschapscommunicatie. Verder continueert Museon-Omniversum de participatie in de Giant Screen Cinema Association, een internationaal netwerk van grootbeeldfilmtheaters- en producenten.

Museon en Omniversum deelden jarenlang een actieve en toegewijde Vereniging van Vrienden. De vereniging ondersteunde ook in 2022 de nieuwe fusieorganisatie actief en was verantwoordelijk voor de personele bezetting van de museumwinkel en het assortiment. Museon-Omniversum is dan ook dankbaar voor al het werk dat de vrijwilligers in dit verband hebben verricht en de steun die de vereniging aan onze organisatie heeft gegeven. De Vereniging is eind 2023 omgezet in de Stichting Vrienden van Museon-Omniversum, waarvan de doelstelling blijft om particuliere donateurs te werven die bijdragen aan de ambitie van Museon-Omniversum.

Vanuit de programmering voor de zakelijke en educatieve markt is het Concept van de One Planet Talk ontwikkeld. Hierbij worden in het publiek een zakelijke en een educatieve doelgroep gekoppeld en staan op het podium interessante personen uit de wereld van bestuur, politiek, bedrijfsleven en wetenschap. In 2023 vond één editie plaats rond de Stad van de Toekomst.

Om beter inzage te krijgen in de maatschappelijke impact van de organisatie en haar eigen bedrijfsvoering, is Museon-Omniversum gestart met het meten daarvan. Hiervoor is in 2022 een samenwerking met MAEX aangegaan die de meting is gestart op basis van 2021, 2022 en 2023 data. De rapporten van onze, zo genoemde, handprint van 2021 en 2022 zijn reeds gepubliceerd. In 2023 is deze manier van meten verder doorgevoerd en geïmplementeerd in de organisatie. Ook zal worden gekeken naar het betrekken van zakelijke partners. Met als inzet “Investeer in de toekomst van onze planeet en word waardehouder”, is ons netwerk van bedrijven en organisaties die maatschappelijk verantwoord ondernemen hoog in het vaandel hebben staan verder uitgebouwd. Daaronder zijn (Haagse) kennisinstellingen, NGO's en zakelijke partners die bijdragen aan de programmering en onderzoek.

Internationaal beleid

Belangrijke partners voor Museon-Omniversum zijn de Verenigde Naties, internationale organisaties in Den Haag, de VN Jongerenvertegenwoordigers en The Hague Humanity Hub. Daarnaast werken we samen met ngo's zoals UNOY, Unicef, NVVN. De nieuwe semi-permanente tentoonstelling over de VN vormt een goede basis voor het programmeren van activiteiten en educatie op dit vlak. Museon-Omniversum blijft ook na de fusie een belangrijke speler in nationale netwerken zoals de VSC waarbij we kennis delen en samenwerken, bijvoorbeeld op het vlak van diversiteit en inclusie. Daarnaast is Museon-Omniversum actief binnen internationale netwerken zoals ICOM en Ecsite en betrokken bij de tentoonstellingen High Tech Romans, Ridders en Kastelen en Muziek die nog steeds reizen en die in het verleden zijn ontwikkeld in consortiums met diverse nationale en internationale partners. Zo was de reizende tentoonstelling Music in 2023 te zien in het Limburgs Museum in Venlo en vanaf begin oktober in Museum Hamm in Duitsland.

Cultuuronderwijs aan scholen

In 2023 ontving Museon-Omniversum meer dan 34.300 leerlingen uit basisonderwijs en voortgezet onderwijs, waarvan 20.316 uit Den Haag. Het totaal aantal leerlingen ligt iets lager dan in 2022, hetgeen te verklaren valt doordat in 2022 veel scholen een groepsbezoek boekten.

met financiering vanuit de NPO-gelden. Daarnaast kunnen we niet alle aanvragen voor museumlessen voldoen vanwege capaciteitslimieten bij museaal begeleiders. Opvallend voor 2023 is verder dat meer scholen van verder wegwamen voor groepsbezoek, zelfs uit België. Door combinatie van museum en filmtheater is Museon-Omniversum dus ook relevanter als bezoekslocatie voor onderwijs.

Via Cultuurschakel zijn elf museumlessen en drie films aangeboden voor het Haagse basisonderwijs en voor het Haagse voortgezet onderwijs een museumles, een film en een tentoonstellingsbezoek. Via het programma van Cultuurmenu is daarnaast een museumles voor het basisonderwijs aangeboden plus vier programma's voor het voortgezet onderwijs. We zagen dit jaar een grote belangstelling vanuit het Haagse basisonderwijs voor de interactieve planetariumles 'Meet the Universe'. Hiervoor werken we samen met de Nederlandse Onderzoeksschool voor Astronomie (NOVA).

Na het terugbrengen van het aantal museumlessen in 2022 is in 2023 gefocust op een kwaliteitsverbetering van het aanbod. Het updaten van lesmaterialen werd in 2023 voltooid. Aanpassingen in lesopzet en inhoud vonden vooral plaats in de programma's die plaatsvinden in de nieuwe tentoonstelling over de Verenigde Naties. Er werd in 2023 één volledig nieuwe les ontwikkeld, namelijk een les voor kleuters over verzamelen. Als experiment op vlak van didactiek werkten een educator en een conservator-registrator samen met Montessorischool Houtwijk voor een nieuwe lesopzet waarbij voorwerpen uit de collectie het vertrekpunt vormen voor zelfgestuurd ontdekkend leren.

Waardevol vanwege de samenwerking en de link met de themaprogrammering was in 2023 de educatieve samenwerking over het thema klimaatverandering en klimaatadaptatie. Binnen het project 'Kennisregio aan Zee: Welkom in het jaar 2070' werkte Museon-Omniversum samen met Nationaal Park Hollandse Duinen, ambtenaren uit de gemeentes van de Kennisregio aan Zee en wetenschappers van Wageningen University & Research. Het doel van het project was kinderen en jongeren te informeren over hoe klimaatadaptatie de leefomgeving in de toekomst zal veranderen en bij het vormgeven van de aanpassingen te betrekken. De uitkomst van het project waren een tentoonstelling en lespakket. De tentoonstelling reisde in 2023 langs middelbare scholen in de Kennisregio, waar leerlingen uit klas 3 met behulp van een lespakket met het onderwerp kennismaakten. Ook voor basisscholen werd een lespakket ontwikkeld en kwamen er groepen scholieren naar Museon-Omniversum voor een programma, waarbij werd samengewerkt met kinderboekenschrijver Marc ter Horst.

Museon-Omniversum was in 2023 partner bij de jubileumviering van het KNAG. In de dome vond de bekendmaking plaats van de winnaars van de aardrijkskundefilmprijs, een wedstrijd voor leerlingen uit het voortgezet onderwijs.

Op het gebied van scholing organiseerde het team educatie een lezing over duurzaamheidseducatie. De lezing werd gegeven door universitair lerarenopleider Tim Favier van de Universiteit Utrecht, en werd ook bezocht door educatoren van andere Haagse musea.

Diversiteit, toegankelijkheid en inclusie

Museon-Omniversum biedt een veilige plek voor reflectie en dialoog waarbij meerstemmigheid het uitgangspunt is. Een belangrijk onderdeel van tentoonstellen en ontsluiten van collecties en programmering is de representatie van die verschillende perspectieven. Om deze maatschappelijke functie optimaal te vervullen, is het van belang dat Museon-Omniversum zich inzet voor diversiteit, gelijkwaardigheid en inclusie.

Museon-Omniversum onderschrijft de Code diversiteit en inclusie en zet zich in voor gelijke kansen en gelijkwaardige behandeling, in een rechtvaardige en duurzame samenleving waarin iedereen mee kan doen, juist bij toegang tot en deelname aan cultuur en wetenschap. In Museon-Omniversum zijn inmiddels mensen uit verschillende afdelingen actief betrokken bij D&I in het Team JEDI (Justice, Equity, Diversity, Inclusion). Zij hebben afgelopen jaar een

actieplan opgesteld, gebaseerd op de vier P's (Personeel, Publiek, Programma, Partners) met daarbij ook speciale aandacht voor Collectie en Communicatie waarbij meerstemmigheid het uitgangspunt is. In de komende beleidsperiode zullen deze actiepunten onderdeel worden van de bedrijfsvoering en uitgevoerd worden.

In maart 2023 werd het project 'Samen Inclusief' van de VSC afgerond, waarin Museon-Omniversum drie jaar lang actief participeerde. Binnen de eigen organisatie is in 2023 een werkgroep samengesteld van werknemers uit verschillende afdelingen die het thema diversiteit en inclusie verder gaat uitwerken en concretiseren. Museon-Omniversum nam ook in 2023 deel aan diverse werkateliers Digitale toegankelijkheid van de Gemeente Den Haag.

In het kader van het meerjarige project Multi-STEM werden in 2023 een aantal initiatieven ondernomen gericht op bezoekers voor wie Nederlands niet de eerste taal is. Bij de ingang van het museum werd een welkomstbord geplaatst met het woord 'welkom' in een groot aantal talen, hetgeen door bezoekers sterk werd gewaardeerd. Bij de programmering rond het thema zeeën en oceanen is een specifiek Turkstalige tour door de tentoonstelling ontwikkeld. Deze tour is door 89 Turkse bezoekers getest. Bij de National Geographic tentoonstelling 'Pristine Seas' werd een audiotoevoeging ontwikkeld in dezelfde taal. Bij de film 'Secrets of the Sea' werd eveneens een informatiebord ontwikkeld met informatie in meerdere talen.

De samenwerking met Buurthuis Mandelaplein op het vlak van de scienceclub werd beëindigd. Museon-Omniversum legt de focus in de outreach komende jaren op het MuseumLAB in Den Haag Zuidwest.

De toegankelijkheid van de gebouwen voor het publiek in een rolstoel of met een kinderwagen schiet helaas nog steeds tekort. Op het niveau van directie is ook in 2023 intensief met de gemeente overlegd over het realiseren van een verbinding tussen het museum en de dome.

De samenwerking met Pento voor het realiseren van een meerjarig programma en een toevoeging aan de tentoonstelling Geluid kwam door gebrek aan ontwikkelcapaciteit niet tot stand in 2023 en is in overleg doorgeschoven naar 2024.

In april 2023 is de samenwerking met Juni Lekkernijen uit Den Haag als nieuwe horecapartner van start gegaan. Juni Lekkernijen verzorgt ook de catering bij Amare en zet personeel in met achterstand in de arbeidsmarkt via een leer/werktraject waarbij de Social Capital betrokken is. Na een inwerkperiode heeft Juni Lekkernijen naast het Museumcafé ook het Domecafé overgenomen. Naast een volledig vegetarisch aanbod voor de bezoeker en een no-waste policy om voedselverspilling tegen te gaan, sluit Juni Lekkernijen met hun producten en banketing-aanbod aan bij duurzaamheidsthematiek in de tentoonstellingen.

Museon-Omniversum in Den Haag Zuidwest

Onze locatie in Bouwlust is géén museumdependance met tentoonstellingen, maar een eerste stap in een breder programma in Zuidwest. MuseumLAB Zuidwest gaat met bewoners uit de buurt op zoek naar de relatie tussen de diverse culturen in de stad en de collectie en programmering van het museum. We organiseren verschillende activiteiten, tentoonstellingen en evenementen waarbij jong en oud in aanraking komt met cultuur en wetenschap. De focus ligt hierbij vooral op talentontwikkeling en het bevorderen van de kanselijkheid voor jongeren. We werken daarbij goed samen met de gemeente in de verschillende allianties zoals Werkgelegenheid & Economie, Cultuur en Onderwijs. De bewoners(organisaties) zijn onze belangrijkste partners bij de ontwikkeling van de programma's.

In de afgelopen twee jaar heeft Museon-Omniversum de ontwikkeling van de eerste pilot fase ingezet en nu (bijna) afgerond. In een ruimte in Het Zicht, zochten we verbinding met de wijk om na de zomer van 2023 de programmering van door ons ontwikkelde educatieve activiteiten te intensiveren. Op basis van onze ervaring, weten we dat deze activiteiten goed aansluiten bij de leefwereld van onze bezoekers uit de wijk. We werken hierbij met werkhoekeactiviteiten (tinkering & makerspace) en museumlessen en kleine tentoonstellingen. Voor de inrichting van de ruimte hebben we eerlijke materialen en educatieve museale voorwerpen gebruikt. De opzet is simpel, toegankelijk, low-tech maar met kwaliteit. We hebben deze fase gebruikt om te

onderzoeken wat werkt en hoe we onze programma's beter kunnen afstemmen op de vraag in de wijk.

Het MuseumLAB is in het afgelopen jaar goed geland in wijk, mensen weten ons te vinden, we hebben onze communicatie afgestemd op de buurt en onze contacten verder uitgebreid. Binnenkort wordt de pilotfase afgesloten. Het succes is bescheiden, maar wel gestaag groeiend. De open workshops op de woensdagen en de inloopochtenden van Quiet Den Haag¹ op vrijdagden zijn inmiddels populair. Ook de programmering op andere locaties in Zuidwest waren zeer succesvol (o.a. Zuiderpark Festival). Met onze activiteiten hebben we in het eerste halfjaar van 2023 meer dan tweeduizend ouders en kinderen bereikt.

Collecties

Museon-Omniversum beheert een van de collecties van de gemeente Den Haag, in totaal ruim 316.000 voorwerpen. Het beleid rondom deze collectie ligt vast in een collectiebeleidsplan, waarvan afgelopen jaar een nieuwe versie is verschenen: 'Collectieplan 2024-2028, Collectie in een museum over actuele thema's'.

Dankzij een incidentele subsidie van de gemeente Den Haag hebben we in 2023 flink kunnen werken aan het inlopen van onze achterstand op het gebied van standplaatsenregistratie, een project dat we helaas in 2024 niet kunnen voortzetten. Ook hebben we de bewaaromstandigheden van de collectie in het depot verder kunnen verbeteren en grote vorderingen gemaakt bij het actualiseren van onze procedures rondom collectiebeheer. Het aantal inventarisnummers in ons digitale collectieregistratiesysteem is het afgelopen jaar met ruim 1.500 toegenomen tot 140.852. Daarvan was 86,3 procent voorzien van een standplaats en 80,9 procent van een afbeelding. Een groot deel van deze gedigitaliseerde collectie is ook online toegankelijk via de website van Museon-Omniversum, via collectienederland.nl en via europeana.eu: bijna 95.000 voorwerpen, een toename van bijna 2.000 items. Ook een aantal gespecialiseerde websites toont voorwerpen uit onze collectie, zoals oorlogsbronnen.nl, beeldbankwo2.nl en de wetenschappelijke website GBIF.

	1-1-2023	31-12-2023
Aantal inventarisnummers in digitale registratiesysteem	139.258	140.852
... waarvan met afbeelding	111.125	113.896
... waarvan met standplaats	116.210	121.556
Aantal inventarisnummers online	93.079	94.932

In 2023 zijn in totaal ruim 250 nieuwe voorwerpen in de collectie opgenomen, onder meer dankzij een schenking van een Rotterdamse galerie voor niet-westerse kunst die de deuren heeft gesloten, een schenking van een collectie mineralen en diverse schenkingen t.b.v. de collectie Tweede Wereldoorlog Zuidoost-Azië. Daarnaast is er met geld uit het aankoopfonds een klein aantal aankopen gedaan: van een zg. 'technofossiel' van de Belgische kunstenaar Maarten Vanden Eynde en twee werken uit de serie 'Fieldguide of the Anthropocene' van de Haagse kunstenaar Arike Gill. Daarnaast heeft het museum als gebaar van goede wil een weefsel van de Batak op Sumatra verworven van de eigenaar van een weefgetouw dat na afloop van de Haagse Pasar Malam van 1978 door bemiddeling van de Indonesische ambassade maar zonder toestemming van de weefster in de collectie van Museon-Omniversum terecht is gekomen.

Naar aanleiding van een melding van een bezoeker is er door een gespecialiseerd bedrijf een asbesthoudend mineraal uit de opstelling verwijderd. Van deze gelegenheid heeft het museum gebruik gemaakt om ook de asbesthoudende mineralen uit het depot en enkele asbesthoudende voorwerpen zonder museale kwaliteit af te stoten. Bij toeval vlak na deze afstotingsprocedure vond een bezoek van de Inspectie Leefomgeving en Transport plaats, die een onderzoek uitvoert naar de wijze waarop musea met asbesthoudende voorwerpen in hun collectie omgaan. Dit bezoek was aanleiding voor het opstellen van een procedure voor de

¹ Quiet is een stichting met als missie armoede te verzachten en mensen te versterken. Onze MuseumLab locatie in Zuidwest bieden wij "om niet" aan deze organisatie en werken als partner aan de verwezenlijking van onze gezamenlijke doelen.

omgang met asbesthoudende voorwerpen, die zich mogelijk nog steeds in de collectie bevinden, met name in elektrische apparaten. Ook is er in dit verband een medewerker afgevaardigd naar een nieuwe landelijke werkgroep die zich gaat bezighouden met gevaarlijke stoffen in museale collecties.

Collectie vormt een onlosmakelijk onderdeel van tentoonstellingen in Museon-Omniversum. In de twee wisselende fototentoonstellingen in het museum reageren we met collectie op de foto's; in beide tentoonstellingen heeft een herinrichting plaatsgevonden. In een vitrine op de begane grond reageren we met collectie op onderwerpen uit de actualiteit; hier hebben in totaal 22 wisselingen plaatsgevonden. Op de eerste verdieping vormen twee kolomvitrines met een lengte van ruim tien meter en negen kolomvitrines een soort van minitentoonstellingen binnen de permanente One Planet Expo. Eén andere vitrine heeft 'Weer en klimaat' als onderwerp gekregen. Een andere vitrine is aangewezen voor snellere collectiewisselingen; hierin is in 2023 aandacht besteed aan de thema's Algen en Computergames.

Dit leidde tot een aanzienlijke collectiemobiliteit binnen de muren van het museum: in 2023 zijn in totaal bijna 200 voorwerpen voor kortere of langere tijd van het depot naar het publieksgedeelte van het museum verhuisd. Eind 2023 stonden in totaal 2.358 voorwerpen uit de eigen collectie in de publieke ruimten van het museum. Hiermee tonen we onze unieke collectie ook op meer plekken dan ons eigen gebouw.

In 2023 werden 220 voorwerpen in bruikleen gegeven aan musea in Nederland en Duitsland. Belangrijke bruikleennemers waren het Limburgs Museum in Venlo en het Gustav Lübcke Museum in het Duitse Hamm, waar enige tientallen voorwerpen uit onze collectie deel uitmaakten van de tentoonstelling 'MUSIC!' Verder waren voorwerpen uit onze collectie onder meer te zien in Nederlands Golfmuseum, Museum Beelden aan Zee, Nationaal Holocaust Museum, Museum Bronbeek, De Nieuwe Kerk Amsterdam en Missiemuseum Steyl. Erfgoed uit een koloniale context staat in het erfgoedveld de laatste jaren hoog op de agenda. Een consortium van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed, Museum voor Wereldculturen, NIOD, Museum Bronbeek en Rijksmuseum Amsterdam werkt in opdracht van de minister van OCW samen aan het project 'Against Opacity', dat gericht is op het beschikbaar maken van kennis over erfgoed dat in een koloniale context is verzameld. Museon-Omniversum is ingegaan op een uitnodiging om hieraan mee te werken en heeft toegezegd dat data uit het collectiemanagementsysteem voor dit project kunnen worden ingezet. Daarnaast is er op verzoek van het Consortium Koloniale Collecties een quickscan Surinaams erfgoed uitgevoerd en op verzoek van het Pressing Matter-consortium een quickscan menselijke resten.

Tijdelijke tentoonstellingen en films

Pristine Seas

Periode: april 2023 – semipermanent

Locatie: eerste verdieping (200 m²)

De tentoonstelling Pristine Seas van National Geographic toont imponerende beelden van wereldwijde expedities in de afgelopen tien jaar om de oceanen te beschermen. Zo'n zestig foto's van onder andere Enric Sala laten zien hoe het National Geographic Pristine Seas-team oorspronkelijke bewoners, lokale gemeenschappen en regeringen ondersteunt bij het creëren van beschermde maritieme gebieden. Het doel van de tentoonstelling is om bezoekers onder te dompelen in de schoonheid van de zeeën en oceanen en tegelijkertijd te laten zien waarom we deze moeten behouden.

Verenigde Naties

Periode: april 2023 – semipermanent

Locatie: eerste verdieping (100 m²)

Op 21 april 2023 opende de Haagse wethouder Mariëlle Vavier de nieuwe semi-permanente tentoonstelling over de Verenigde Naties. De tentoonstelling besteedt door middel van

interactiviteit, informatie en collectie aandacht aan het werk van de VN. De collectie verhalen van Humanity House die het uitgangspunt vormden voor de tentoonstelling zijn behalve in de tentoonstelling ook duurzaam terug te vinden op de website van The Hague Humanity Hub. Bij de tentoonstelling is ook een nieuw educatief aanbod ontwikkeld.

De Groene Camera 2022

Periode: september 2022 – maart 2023

Locatie: eerste verdieping (100 m²)

Foto-expositie met de winnaars van de Groene Camera 2022. Nieuw is dat de fotowedstrijd zich niet meer richt op amateurs, maar zich positioneert als wedstrijd voor natuurfotografie in Nederland. Dit is omdat het onderscheid tussen amateur en professional steeds minder relevant (en mogelijk) is. In de tentoonstelling is ook aandacht voor de winnaars van de jongerencategorie.

De Groene Camera 2023

Periode: april 2023 – maart 2024

Locatie: eerste verdieping (100 m²)

Foto-expositie met de winnaars van de Groene Camera 2023. De Groene Camera onderscheidt zich door uitsluitend foto's te accepteren die in Nederland of België zijn gemaakt. Indrukwekkende landschappen, dieren in actie, kleurrijke insecten en kunstzinnige beelden zijn onderdeel van de expositie. De expositie bevat zeventig bekroonde natuurfoto's, verdeeld over tien thema's.

Schoon, doen we toch gewoon?

Mei 2023 – oktober 2023

Locatie: foyer Dome (50 m²) en twee locaties in Den Haag

Van mei tot en met september 2023 reisde de tentoonstelling 'Schoon, doen we toch gewoon?' door Den Haag. Museon-Omniversum ontwikkelde deze tentoonstelling in samenwerking met onder meer Merijn Tinga en de Gemeente Den Haag. Verdeeld over 5 panelen lichtte de tentoonstelling de gezichten en organisaties uit die zich dagelijks inzetten om Den Haag schoon te houden. De tentoonstelling startte in de foyer van de Dome van Museon-Omniversum. Daarna was de expositie te bij het Informatiepunt op de boulevard van Scheveningen. En van 12 september tot en met 4 oktober in het Atrium van het Haagse stadhuis.

Kennisregio aan Zee: Welkom in het jaar 2070

Juni 2023 – juli 2023

Locatie: foyer Dome (50 m²)

Samen met Nationaal Park Hollandse Duinen, de gemeentes Leiden, Zoetermeer, Delft en Den Haag, en Wageningen University & Research ontwikkelde Museon-Omniversum een tentoonstelling en lespakket over klimaatverandering en klimaatadaptatie en hoe dat de stad aanzienlijk kan gaan veranderen in de toekomst. Woensdag 31 mei opende de Haagse wethouder duurzaamheid, energietransitie en klimaatadaptatie Arjen Kapteijns de tentoonstelling. De tentoonstelling reisde daarna langs scholen en andere locaties in de gemeentes Leiden, Zoetermeer, Delft en Den Haag

Mobiliteit

November 2023 – onbepaald

Locatie: begane grond museum (100 m²)

Voorjaar 2023 opende een nieuwe tentoonstelling op de begane grond over de mobiliteit van de toekomst. Eyecatcher was Luca, een auto die vrijwel geheel is gemaakt van afval, zoals gebruikte PET-flessen, huishoudelijk afval en plastic dat is opgevist uit oceanen. Vanaf

november 2023 werd auto Luca afgelost door de LINA; het eerste voertuig met een biobased carrosserie op basis van vlas en een goedkeuring door RDW waardoor de LINA ook daadwerkelijk de openbare weg op kan. Beide auto's zijn ontworpen van studententeams uit Delft en Eindhoven. Door middel van de Luca, LINA en andere voertuigen laat de tentoonstelling de komende jaren zien hoe de auto-industrie op korte en lange termijn kan verduurzamen.

Overig

Naast het ontwikkelen van nieuwe tentoonstellingen werd in 2023 ook veel aandacht besteed aan onderhoud of verbetering van bestaande tentoonstellingen. Zo kreeg de vogelvlucht van opgezette vogels in de vide een informatievoorziening langs de balustrade op de eerste verdieping. De Klimaatstudio en Satellietenzaal kregen nieuwe teksten die nu ook volledig tweetalig zijn en een verbetering in de opstelling van de collectie. Het Fashionlab op de begane grond werd ontmanteld en met beperkt budget ingericht als Science Lab. Verder was de samenwerking met de WUR aanleiding voor vernieuwing van de tentoonstelling over Bouwen en Wonen. Voor het vrij bouwen met kurkblokken kwamen drie meubels die ieder een actueel thema hebben en verbindings- en opzetstukken voor de blokken.

Grootbeeldfilms 2023

De Dome van Museon-Omniversum biedt het publiek een indrukwekkende immersieve beleving. Het dagpubliek heeft met hetzelfde ticket toegang tot museum en één grootbeeldfilm in de dome. De combinatie van een grootbeeldfilmtheater en museum trekt zowel publiek uit Den Haag en omstreken als uit verder weggelegen regio's in Nederland. Overdag worden in de Dome overwegend educatieve natuurfilms vertoond, met een duidelijke boodschap.

In 2023 presenteerde Museon-Omniversum vier nieuwe grootbeeldfilms. Secret of the Seas en Het Grote Onderwater Avontuur van Barney & Beanie voor de dagprogrammering. Voor de avondprogrammering: Pink Floyd's Dark Side of the Moon en de fractalfilm van de Nederlandse kunstenaar Julius Horsthuis: Recombination. Secret of the Seas vormde het vertrekpunt voor een breed publieksaanbod rond het thema Schone Zeeën en Oceanen. De animatiefilm Barney & Beanie werd speciaal geprogrammeerd voor de hele jonge bezoekers en viel erg in de smaak bij deze doelgroep.

Omdat het album van de rockband Pink Floyd in 2023 al 50 jaar bestond, heeft de band een full dome film gemaakt op de muziek en werd deze film wereldwijd in planetariums vertoond. Dit leidde tot een groot succes, ook in Museon-Omniversum. De film zal tot en met 31 maart 2024 te zien zijn, daarna verlopen de rechten. De full Dome film Recombination ging in april 2023 in Museon-Omniversum in wereldpremière. De film is mind-blowing en kreeg zeer goede recensies. Het bracht nieuw publiek naar de Dome en dit genre smaakt naar meer. De combinatie van de muziek en visual art is erg sterk op een koepelscherm en leidt tot een multi-sensory experience, iets wat behoorlijk trendy wordt.

Naast koepelvullende shows worden ook films op cinemaformaat vertoond die zich richten op kunst en muziek. In 2023 werden o.a. de concertregistratie van Coldplay, Metallica en André Rieu (2x) vertoond, alsmede documentaires over ABBA en Little Richard. Ook Nederlandse natuurdocumentaires Onder het Maaiveld en Het Wilde België stonden in de programmering.

Live Events werden ook voltallig aangeboden: de opera- en ballet uitvoeringen vanuit Londen, liveoptredens van het duo Rooijakers op viool en Spijker op piano die muziek van Einaudi spelen (4x). Livemuziek Gustav Holst, The Planets, Livemuziek van Pink Project (5x). Daarnaast huurde het internationale entertainmentbureau Fever het koepeltheater af voor 6 Candlelight Concerten. Hierbij wordt de sterrenhemelfilm geprojecteerd en staan er 2.000 elektrische kaarsen in de zaal verspreid en geven 4 musici een klassiek concert van moderne popmuziek. Deze concerten (2 per avond) waren volledig uitverkocht.

Met de Digistar computer worden planetariumshows gegeven. In samenwerking met de Nederlandse Onderzoeksschool voor Astronomie (NOVA) worden live shows gegeven voor

familie publiek, alsmede voor scholen en volwassenen. Star Party's zijn enorm populair en altijd uitverkocht, bezoekers kunnen veel vragen stellen aan de astronomen. En drie keer in het jaar zijn er ook specifieke lezingen gegeven voor geïnteresseerden. Onderwerpen waren The James Web Space Telescope, ruimtetelescoop Euclid en Is er Leven buiten onze Aarde. In 2023 ging ook de planetariumfilm Black Hole First Picture in première. Deze film gemaakt door de Nederlandse Robin Sip in opdracht van de Universiteit van Nijmegen vertelt het verhaal van de tot standkoming van de eerste foto die ooit van een zwart gat is gemaakt. De première werd groots en internationaal gevierd in combinatie met een liveshow van NOVA.

Dit waren de nieuwe grootbeeldfilms in 2023:

Secret of the Seas, releasedatum: 16 februari 2023

Deze film biedt een bijzondere beleving van allerlei levensvormen in de oceanen, waarbij het samenwerken tussen verschillende levensvormen centraal staat.

Het Grote Onderwateravontuur van Barney and Beany, releasedatum: 5 juli 2023

In de kinderfilm beleven een zeepaardje en een duikboot samen allerlei kleine avonturen beleven. De kijker leert over allerlei soorten die onderwater leven en over hoe belangrijk het is om goed voor de zee te zorgen.

Dark Side of the Moon, releasedatum: 25 mei 2023

Deze full dome film is ontwikkeld naar aanleiding van het 50-jarig bestaan van dit album, met beelden bij de nummers op dit album van Pink Floyd.

Recombination, releasedatum: 5 april 2023

Deze full dome fractal film, gemaakt door Julius Horsthuis in samenwerking met zeven muziekproducenten, biedt een muzikale reis door tijd-ruimte beleving en wiskunde.

Programmering

Sinds de fusie werkt Museon-Omniversum bij het ontwikkelen van de programmering volgens een redactiemodel waarin het aanbod aan nieuwe tentoonstellingen, films en activiteiten en de bijbehorende marketing en communicatie in samenhang worden ontwikkeld. Het museum werkt daarbij met overkoepelende thema's met ongeveer een looptijd van een half jaar.

2023 startte met de uitloop van de themaperiode "Poolexpeditie" (doorlopend vanuit 2022). Vanaf eind februari (start voorjaarsvakantie) tot en met einde zomer was het thema gericht op gezonde zeeën en oceanen. En vanaf september stond het thema "toekomstontwerpers" centraal.

Bij het thema 'Duik in de Diepte', stonden naast koepelvullende domefilms 'Secrets of the Sea' en 'Barney en Beany' en de National Geographic Photogallery tentoonstelling 'Pristine Seas' diverse activiteiten op het programma, onder andere een familiespeurtocht, science show, quiz en een open inloopactiviteit met origami. Daarnaast werd aan het potvisskelet in de hal van het museum een tijdelijke installatie met afvalplastic toegevoegd. Naar aanleiding van de museumcollectie over Jacques Simon van Zaneveld, die op Antarctica baanbrekend onderzoek deed naar het leven van zee-algen, werden bovendien een grote collectievitrine ingericht en een talk georganiseerd. In samenwerking met NIOZ werd rond World Ocean Day een speciaal activiteitenprogramma ontwikkeld met o.a. het beoordelen van gevonden zee-objecten "Tussen Kust en Kitsch" en golfslagopstellingen. Onder de vlag van de Museum Jeugd Universiteit is een reeks van 4 kindercolleges ontwikkeld rond zeeën en oceanen, De tweede helft van het jaar richtte de programmering zich op de stad van de toekomst (thema Gezocht: Toekomstontwerpers). Bezoekers werden uitgedaagd als ontwerper van een duurzame toekomst aan de slag te gaan. Zowel in het museum als thuis konden zij inloggen op een speciale Minecraft-server en met diverse opdrachten samen een stad bouwen. Tijdens exclusieve liveshows in de Dome gaven stedenbouwkundigen en Minecraft-experts commentaar bij de creaties waar jong en oud aan hadden meegebouwd. Op het koepelscherm, zo groot als een half voetbalveld, kreeg de populaire game zo een nieuwe dimensie. De Minecraft-show werd ontwikkeld in samenwerking met een bedrijf op het vlak van esports (GoGaming). De Minecraft programmering was een bewuste vernieuwing de programmering en

had duidelijk aantrekkingskracht op het grote publiek.

Rond het thema toekomstontwerpen organiseerde Museon-Omniversum in het najaar ook een drietal kindercolleges, elk over een ander ontwerpvlak (kleding, openbare ruimte en games). Tijdens de herfst- en de kerstvakantie waren er voor het publiek een laagdrempelige open inloopactiviteit met Lego ('Pimp my place') en een 'Legochallenge', een workshop waarin kinderen met Lego oplossingen bouwden voor klimaatverandering en deze presenteerden aan een wetenschapper. Deze activiteit is in samenwerking met de WUR (Wageningen Universiteit & Research) en leerlingen van het Segbroek College tot stand gekomen. Daarnaast konden bezoekers tijdens deze themaperiode een speciale familietour door het museum doen, die diende als inspiratie voor het maken van een eigen ontwerp. Tijdens een speciale oma en opa dag (georganiseerd ism Grootouders voor het Klimaat en De Jonge Klimaatbeweging) was er een speciale bijeenkomst waar grootouders en hun kleinkinderen samen over duurzame toekomstbeelden in gesprek konden gaan. Naast de themaprogrammering waren er ook nog enkele extra programma-onderdelen in 2023. Met subsidie van de gemeente organiseerden we op 28 en 29 januari 2023 een regiofinale van de FIRST LEGO League en een flankerend technologiefestival. Van de 42 aangemelde teams deden er uiteindelijk 35 teams mee aan de finale. Er deden 350 scholieren mee, plus ca 50 begeleidende leerkrachten en ouders. Het festival bestond uit veertien onderdelen, variërend van workshops programmeren, demonstraties van studententeams en bedrijven die zich presenteerden. Het technologiefestival trok in totaal 3.247 reguliere bezoekers plus natuurlijk de 350 scholieren en hun 50 begeleiders. Daarmee kwam het festival op een totaal van ruim 3.600 bezoekers. Tijdens de Week van de Bij (28 mei t/m 4 juni) stonden we met verschillende activiteiten stil bij de rol van bijen in het natuurlijke ecosysteem en de waarde van biodiversiteit.

Programmaraad

De programmaraad geeft advies op het beleid en de plannen op het gebied van educatie en publieksprogrammering. De Programmaraad kwam in 2023 twee keer bij elkaar. Programmaraad bestond in 2023 uit: mw. dr. A.M. Land-Zandstra, Universitair docent authenticiteit in informele wetenschapseducatie, Instituut Biologie Leiden, mw. E.P.H.M. de Bakker MSc, docent onderwijsontwikkeling Universiteit Utrecht, dr. ing. Sander Mertens, lector Energie in Transitie en directeur expertisecentrum 'Mission Zero' Haagse Hogeschool, prof. dr. J.A. Scholte, Hoogleraar Global Transformations and Governance Challenges Universiteit Leiden, dr. Pieter Boot, senior fellow Clingendael International Energy Programme, Ruud van Diemen, onderwijsdirecteur ROC Mondriaan.

Onderhoud gebouw

Voor beide panden geldt dat op alle onderdelen regulier onderhoud is uitgevoerd om gebouwen en installaties in een goede conditie te houden. Verder heeft de organisatie diversen contracten samengevoegd. Een voorbeeld hiervan is het schoonmaakcontract, waarvoor een aanbestedingstraject is opgestart, in samenwerking met SMC Consultancy. Hierdoor hebben we nu een nieuwe schoonmaakpartner die in beide gebouwen de schoonmaak verzorgt. Ook voor de verzorging van de sanitaire voorzieningen is samengevoegd en aan één bedrijf toevertrouwd.

Voor het Museon gebouw zijn er in samenwerking met de gemeente diverse trajecten opgestart die worden uitgevoerd in 2024. Dit jaar is gestart met een proefstuk voor het reinigen en het vervangen van de dilatatie- en gewone voegen van de gevel. De renovatie van de totale gevel zal volgens planning eind 2024 worden afgerond. Ook moet de regeltechniek worden vervangen. De gemeente heeft hiervoor een aanbestedingstraject gestart en afgerond. Vanaf januari 2024 zal de gehele regeltechniek worden vervangen naar Priva Blue ID. Vanuit de risico-inventarisatie brandveiligheid is naar voren gekomen dat het glas in de brandscheidingen niet meer afdoende was. Om dit te vervangen is een plan uitgewerkt en een aanbestedingstraject gestart. Dit project zal ook afgerond worden in 2024. Verder zijn op diverse locaties in het gebouw de brandscheidingen onder de vloeren versterkt of aangepast. Waar de brandscheiding doorboord is voor leidingen en kabels, zijn alle gaten brandwerend

gedicht en is er een protocol opgesteld voor het melden van boringen, zodat dit beter gemonitord wordt.

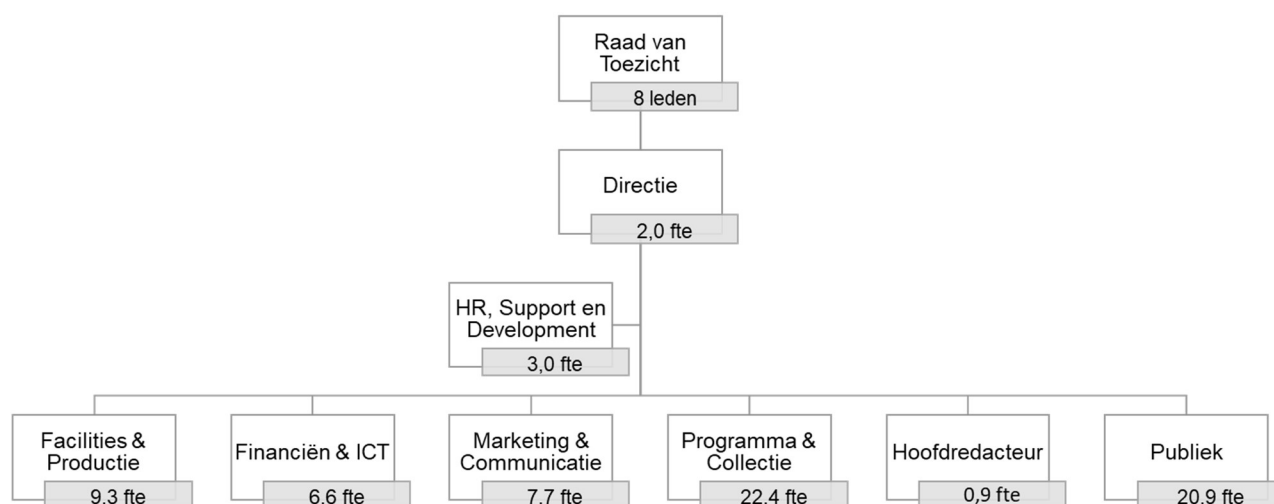
In de zomer van 2023 zijn alle dakkoepels en het dakbeschot waarop deze liggen vernieuwd. Ook is het tussenliggende spiegelraadglas vernieuwd voor veiligheidsglas en voorzien van nieuwe filters om de collectie te beschermen tegen invloeden van buitenaf. In de depots is nieuwe ledverlichting met sensoren aangebracht om energie te besparen en alleen plaatselijke verlichting te hebben, ook weer ter bescherming van de collectie. Een andere energiesparende maatregel is dat samen met de installateur en de afdeling collectie is gekeken of de luchttoevoer in het depot in de avond en nacht teruggebracht kan worden naar een acceptabel niveau zonder dat de collectie hier hinder van heeft. In het afgelopen jaar is hierdoor stapsgewijs ca. 50.000 kWh bespaard. In 2023 is ook de tweejaarlijkse Greenkey keuring geweest en heeft het Museon gebouw wederom een Greenkey Goud certificaat weten te behalen.

Na het opstellen van een verduurzamingsplan voor het Omniversumgebouw, worden de plannen steeds concreter. In de loop van 2023 is het plan om de vervanging van de regeltechniek verder uitgewerkt. Na dit traject zal de regeltechniek ook op Priva Blue ID zitten en worden toegevoegd aan het gebouwbeheersysteem wat al draait in het Museon. Hierdoor kunnen dan de installaties en het klimaat op afstand gemonitord worden. Dit zal medio 2024 uitgevoerd zijn. Omdat de inbraakinstallatie door ouderdom geen update meer kon krijgen is deze in januari 2023 vervangen. Stapsgewijs worden de stoelen in het theater gerenoveerd met nieuwe zittingen en rugleuningen. Hier is in 2023 mee begonnen en zal in het komende jaar verder worden doorgezet.

Personeel

Op 31 december 2023 waren er in totaal 95 medewerkers in dienst bij Museon-Omniversum (72,8 fte). Per ultimo 2022 werkten er 103 medewerkers (75,0 fte), 58 vrouwen (2022: 56) en 38 mannen (2022: 47). In 2023 is Museon-Omniversum het transitietraject ingegaan. Het doel is de organisatie af te slanken en op strategisch plekken de afdelingen te versterken. Het ziekteverzuimcijfer was 11,1 % ten opzichte van 11,7 % in 2022. Het lang verzuim (43 dagen en langer) was 7,2 % ten opzichte van 9,2 % in 2022. Op verzoek van de Ondernemingsraad is monitoring van de werkdruk een vast aandachtspunt.

Organigram Museon-Omniversum ultimo 2023

In 2023 zijn 12 betaalde stagiaires geteld in het museum. Verder hebben 33 vrijwilligers zich voor het Museon-Omniversum ingezet. Zij assisteerden onder andere bij het beschrijven van collectieobjecten, het verzorgen van rondleidingen en werkzaamheden in de winkel. Het Museon-Omniversum is al deze betrokkenen zeer erkentelijk voor hun inzet.

2024 en volgende jaren

2023 is het derde jaar van de uitvoering van het Bedrijfsplan 2020 – 2024. Beoogd resultaat: meer bezoekers, een meer divers publiek en een gezonde financiële basis. Door het resultaat van 2022 was het noodzakelijk de begroting 2023 aan te passen en om ook de ambitie in de Businesscase voor 2025 veiligheidshalve met 20% naar beneden bij te stellen. Dit betekent ook dat de organisatie van Museon-Omniversum daarop moet worden aangepast.

Het Transitieplan om inhoud en organisatie van Museon-Omniversum verder te ontwikkelen en aan te passen aan het financiële kader, kent vier hoofdpunten:

- realiseren van een optimale customers journey;
- optimaliseren van bedrijfsvoering en management informatie;
- professionaliseren van het redactiemodel en projectmatig werken;
- realiseren van een geëngageerde organisatie en cultuur.

2023 zag een positieve ontwikkeling in bezoekersaantallen, met m.n. het gezinspubliek boven verwachting. Ook het aanpassen van de omvang van de organisatie ligt op schema. Desalniettemin zullen ook 2024 en 2025 nog nodig zijn om deze transitie volledig te realiseren.

Het Museon-Omniversum versterkt de komende jaren waar mogelijk de programmering, ontwikkeling van het redactiemodel en de marketing verder en investeert veel in de relaties met stakeholders, bedrijven, maatschappelijke organisaties en NGO's. Wij profileren ons als 'SDG House', werken samen met culturele, educatieve en duurzame partijen in de stad en wisselen kennis uit op nationaal en internationaal niveau

Op de volgende pagina staat de begroting voor het jaar 2024 afgeleid uit de Meerjarenbegroting 2021 – 2024 en niet rekening houdend met corona-effecten:

Exploitatiebegroting 2024 Museon-Omniversum

<u>Baten</u>	Begroting 2024	Begroting 2023
A. OPBRENGSTEN	€	€
<i>Directe opbrengsten</i>		
A.1 Publieksinkomsten		
A.1.1 Publieksinkomsten uit entree	2.868.000	2.178.000
A.1.2 Educatieve rondleidingen	90.000	149.000
A.1.3 Publieksinkomsten uit verkopen	251.000	117.000
A.1.4 Publieksinkomsten uit horeca	70.000	276.000
A.1.5 Publieksinkomsten uit overige activiteiten	41.000	31.000
A.2 Sponsorinkomsten	0	0
A.3 Overige inkomsten	88.000	42.000
Totaal Directe opbrengsten	3.408.000	2.793.000
<i>Indirecte opbrengsten</i>		
A.4 Diverse inkomsten		
A.4.1 Catering	255.000	161.000
A.4.2 Opbrengst zaal en overige verhuur	180.000	139.000
Totaal Diverse inkomsten	435.000	300.000
A.5 Overige bijdragen uit private middelen		
A.5.1 Bijdragen particulieren	26.000	26.000
A.5.2 Bijdragen bedrijven	74.000	105.000
A.5.3 Bijdragen van goede doelen loterijen	0	0
A.5.4 Bijdragen uit private fondsen	30.000	0
Totaal Overige bijdragen uit private middelen	130.000	131.000
Totaal Indirecte opbrengsten	565.000	431.000
SUBTOTAAL OPBRENGSTEN	3.973.000	3.224.000
B. SUBSIDIES EN BIJDRAGEN		
B.3 Subsidies		
B.3.1 Subsidie Gemeente Den Haag i.h.k.v. Meerjaren-beleidsplan Kunst en Cultuur	5.709.000	5.329.000
B.3.2 Overige subsidies gemeente Den Haag	184.000	113.000
B.4 Overige bijdragen uit publieke middelen	0	0
SUBTOTAAL SUBSIDIES	5.893.000	5.442.000
TOTAAL BATEN	9.866.000	8.666.000

STICHTING MUSEON-OMNIVERSUM DEN HAAG – JAARVERSLAG 2023

<u>Lasten</u>	Begroting 2024	Begroting 2023
C. BEHEERLASTEN	€	€
C.1 Beheerlasten personeel		
Salarissen en sociale lasten	1.000.000	990.000
Uitzendkrachten en gedetacheerd personeel	100.000	0
Subtotaal beheerlasten personeel	1.100.000	990.000
C.2 Beheerlasten materieel		
C.2.1 Afschrijvingen	395.000	375.000
C.2.2 Overige bedrijfslasten		
- Huur gebouw	402.000	418.000
- Gebruikersonderhoud gebouw	693.000	647.000
- Overige bedrijfslasten	1.678.000	1.131.000
Totaal overige bedrijfslasten	2.773.000	2.196.000
Subtotaal beheerlasten materieel	3.168.000	2.571.000
SUBTOTAAL BEHEERLASTEN	4.268.000	3.561.000
D. Activiteitenlasten		
D.1 Activiteitenlasten personeel		
Salarissen en sociale lasten	3.500.000	3.479.000
Uitzendkrachten en gedetacheerd personeel	200.000	130.000
Subtotaal activiteitenlasten personeel	3.700.000	3.609.000
D.2 Activiteitenlasten materieel		
- Film	352.000	250.000
- Tentoonstellingen/evenementen	494.000	335.000
- Programmering	75.000	45.000
- Marketing	415.000	415.000
- Kosten educatie	55.000	66.000
- Onderhoud expositie en collectie	158.000	118.000
- Directe kosten winkel	90.000	77.000
- Directe kosten horeca	15.000	103.000
- Kosten zaalverhuur en overige activiteitenlasten	275.000	142.000
- Overige activiteitenlasten	1.000	14.000
Totaal kosten activiteiten	1.930.000	1.565.000
SUBTOTAAL ACTIVITEITENLASTEN	5.630.000	5.174.000
TOTAAL LASTEN	9.898.000	8.735.000
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-32.000	-69.000
E. Rentebaten	23.000	4.000
F. Rentelasten	-20.000	-19.000
EXPLOITATIERESULTAAT	-29.000	-84.000
Resultaatbestemming		
Resultaat	-29.000	-84.000
Onttrekking bestemmingsreserve 'Global museum'	29.000	84.000
Mutatie Risicoreserve	0	0

JAARREKENING

Balans per 31 december na resultaatbestemming

<i>Actief</i>		31-12-2023	31-12-2022
		€	€
A	VASTE ACTIVA		
I	Immateriële vaste activa	71.081	83.938
II	Materiële vaste activa		
1	Gebouw	515.602	601.295
2	Machines en installaties	791.630	941.109
3	Inventaris	329.791	326.305
4	Vaste activa in uitvoering	102.682	76.685
	Totaal materiële vaste activa	1.739.705	1.945.394
III	Financiële vaste activa	0	58.666
	TOTAAL VASTE ACTIVA	1.810.786	2.087.998
B	VLOTTENDE ACTIVA		
I	Vorraden	127.237	55.940
II	Onderhanden projecten	131.156	182.613
III	Vorderingen en overlopende activa		
1	Vorderingen op de Gemeente Den Haag	45.672	17.659
2	Overige vorderingen	697.136	549.871
3	Overlopende activa	138.392	93.127
	Totaal vorderingen en overlopende activa	881.200	660.657
IV	Liquide middelen	3.617.290	3.793.717
	TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	4.756.883	4.692.927
	Totaal actief	6.567.669	6.780.925

<i>P a s s i e f</i>		31-12-2023	31-12-2022
C	EIGEN VERMOGEN	€	€
I	Vrij besteedbaar eigen vermogen	605.763	1.010.492
II	Bestemmingsreserve 'Verbindingsgang'	225.000	0
III	Bestemmingsreserve 'Global museum'	187.592	224.287
IV	Bestemmingsreserve 'Onderhoud zalen'	28.200	28.200
V	Bestemmingsfonds 'Klimaatstudio'	2.205	2.474
VI	Bestemmingsfonds 'Roots2Share'	2.919	2.919
	TOTAAL EIGEN VERMOGEN	1.051.679	1.268.372
D	AANKOOPFONDS	11.735	20.097
E	VOORZIENINGEN		
I	Voorziening onderhoud gebouwen	2.401.502	2.718.901
II	Voorziening jubileumgratificatie	63.471	76.914
III	Reorganisatievoorziening	0	9.438
IV	Voorziening luchtbehandeling	29.186	29.186
	TOTAAL VOORZIENINGEN	2.494.159	2.834.439
F	LANGLOPENDE SCHULDEN	709.935	883.268
G	KORTLOPENDE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA		
I	Nog te besteden subsidie	163.958	116.364
II	Schulden aan de Gemeente Den Haag	13.928	26.628
III	Overige kortlopende schulden	2.048.328	1.607.757
IV	Overlopende passiva	73.947	24.000
	TOTAAL KORTLOPENDE SCHULDEN EN OVERLOPENDE PASSIVA	2.300.161	1.774.749
	Totaal passief	6.567.669	6.780.925

Exploitatierkening

BATEN	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
A. OPBRENGSTEN			
<i>Directe opbrengsten</i>			
A.1 Publieksinkomsten			
Publieksinkomsten uit entree	2.632.137	2.177.378	1.663.532
Educatie	76.849	149.000	113.475
Horeca	158.609	276.000	183.217
Verkopen	153.420	117.000	84.949
Verhuur tentoonstellingen	25.500	31.000	0
A.2 Sponsorinkomsten	0	0	89
A.3 Overige directe opbrengsten	116.126	42.000	72.471
<i>Totaal Directe opbrengsten</i>	3.162.641	2.792.378	2.117.733
<i>Indirecte opbrengsten</i>			
A.4 Diverse inkomsten			
Catering	275.389	161.000	155.171
Opbrengst zaalverhuur	194.896	139.000	181.663
A.5 Overige bijdragen uit private middelen			
Bijdragen particulieren	353.717	26.000	25.400
Bijdragen bedrijven	85.175	105.000	34.000
Bijdragen uit private fondsen/Goede doelen loterij	23.650	0	189.921
<i>Totaal Indirecte opbrengsten</i>	932.827	431.000	586.155
TOTAAL OPBRENGSTEN	4.095.468	3.223.378	2.703.888
B. SUBSIDIES			
Subsidie gemeente Den Haag ikv MJBK K&C	5.329.622	5.329.622	5.030.487
Overige subsidies gemeente Den Haag	57.305	113.000	555.750
Overige bijdragen uit publieke middelen	52.304	0	133.152
TOTAAL SUBSIDIES	5.439.231	5.442.622	5.719.389
TOTAAL BATEN	9.534.699	8.666.000	8.423.277

STICHTING MUSEON-OMNIVERSUM DEN HAAG – JAARVERSLAG 2023

LASTEN	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
C. BEHEERLASTEN			
C.1 Beheerlasten personeel			
Salarissen en sociale lasten	1.206.244	990.000	1.004.618
Uitzendkrachten en gedetacheerd personeel	189.908	0	205.584
Totaal Beheerlasten personeel	1.396.152	990.000	1.210.202
C.2 Beheerlasten materieel			
Afschrijvingen	409.472	375.000	429.871
Overige bedrijfslasten			
Huur gebouw	386.123	418.000	365.301
Gebruikersonderhoud gebouw	100.172	647.000	260.395
Huisvesting	804.118	728.000	675.959
Kantoorkosten	285.924	225.000	277.185
Transitiekosten	409.618	0	0
Overige lasten	274.769	178.000	313.195
Totaal Beheerlasten materieel	2.670.196	2.571.000	2.321.906
Totaal Beheerlasten	4.066.348	3.561.000	3.532.108
D. ACTIVITEITENLASTEN			
D.1 Activiteitenlasten personeel			
Personeelslasten	3.820.995	3.479.000	3.680.077
Uitzendkrachten en gedetacheerd personeel	240.599	130.000	166.500
Totaal Activiteitenlasten personeel	4.061.594	3.609.000	3.846.577
D.2 Activiteitenlasten materieel			
Directe lasten tentoonstellingen en projecten	399.401	380.000	430.947
Directe kosten film	357.421	250.000	243.577
Kosten educatie	35.494	66.000	53.108
Directe kosten horeca	45.151	103.000	77.626
Directe kosten winkel	31.757	77.000	47.869
Kosten zaalverhuur	277.127	142.000	198.373
Marketing	373.855	415.000	557.640
Onderhoud expositie en collectie	117.903	118.000	105.135
Overige activiteitenlasten	214	14.000	0
Totaal Activiteitenlasten materieel	1.638.323	1.565.000	1.714.275
TOTAAL ACTIVITEITENLASTEN	5.699.917	5.174.000	5.560.852
TOTAAL LASTEN	9.766.265	8.735.000	9.092.960
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	-231.566	-69.000	-669.683
E. Onttrekking aankoopfonds	-8.362	0	-203
F. Rentelasten/-baten	-6.511	15.000	36.962
EXPLOITATIERESULTAAT	-216.693	-84.000	-706.442
Resultaatbestemming			
Exploitatieresultaat	-216.693	-84.000	-706.442
Onttrekking bestemmingsreserve 'Covid 19'	0	0	214.500
Onttrekking bestemmingsreserve 'Global museum'	36.695	84.000	90.014
Dotatie best.res. 'Verbindingsgang'	-225.000	0	0
Onttrekking bestemmingsfonds 'Klimaatstudio'	269	0	526
Dotatie Bestemmingsfonds Roots2Share	0	0	-19
Onttrekking Vrijbesteedbaar eigen vermogen	-404.729	0	-401.421

Grondslagen

Algemeen

Activiteiten

Stichting Museon|Omniversum is opgericht per 1 januari 2022 en is een fusie van Stichting Museon en Stichting Continuïteit Omniversum. De vestigingsplaats is Den Haag. De stichting is geregistreerd bij de Kamer van Koophandel in Den Haag onder nummer 41160112.

Volgens artikel 3 van de statuten heeft de stichting ten doel:

- Het bevorderen bij een breed publiek van kennis en belangstelling voor de ontwikkelingen op het gebied van de mens- en natuurwetenschappen.
- Het doorgeven van kennis over het menselijk leven, de natuur en onze planeet aan allen, die daarvoor een nieuwsgierige belangstelling koesteren, op zodanige wijze, dat zij daardoor verwonderd en geïnspireerd raken, kennis die essentieel is voor een duurzame samenleving en voorts het bevorderen van alles wat in brede zin bijdraagt tot de maatschappelijke relevante educatie en popularisering van wetenschappen en cultuur in al hun facetten, alsmede alles wat met vorenstaande verband houdt en daartoe bevorderlijk kan zijn, in de ruimste zin van het woord.

De financiële middelen van de stichting worden gevormd door:

- Subsidies van de gemeente Den Haag en/of andere publiekrechtelijke lichamen;
- Les- en cursusgelden;
- Toegangsgelden;
- Betalingen wegens diensten, verkoop van materialen;
- Revenuen van vermogen;
- Giften en donaties van derden;
- Alle gelden, die verder aan de stichting ten goede komen.

Het vermogen van de stichting dient ter verwezenlijking van het doel van de stichting.

Verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de bepalingen in de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ640 “Organisaties zonder winststreven”. Met betrekking tot de subsidies van de gemeente Den Haag wordt gehandeld in overeenstemming met de subsidievoorwaarden (ASV).

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het exploitatieresultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd volgens het kostprijsmodel.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten, verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Continuïteit van de activiteiten

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten vorderingen onder vlottende activa, liquide middelen, langlopende schulden en kortlopende schulden. Alle financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, inclusief direct toerekenbare transactiekosten. Na de eerste opname worden financiële instrumenten gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Het Museon-Omniversum kent geen afgeleide financiële instrumenten.

Valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, de functionele valuta van de stichting.

Collectie

De collectie die bij de verzelfstandiging in 1997 middels de beheerovereenkomst in beheer is gegeven, is eigendom van de gemeente Den Haag en is daarom niet in de balans opgenomen.

Schattingen bij de toepassing van de grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. Er zijn geen waarderingsgrondslagen die naar mening van de directie kritisch zijn ten aanzien van schattingen en veronderstellingen voor beter weergeven van de financiële positie.

Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de stichting zich gehouden aan de beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van de jaarrekening gehanteerd.

Grondslagen voor de waardering van de activa en passiva

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa (software) worden gewaardeerd tegen aanschafprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen volgens vaste percentages van de aanschafwaarden. De afschrijvingspercentages zijn vastgesteld op basis van de verwachte economische gebruiksduur. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen.

De afschrijvingen worden gebaseerd op de verwachte toekomstige gebruiksduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Bijdragen en subsidies van derden worden in mindering gebracht op de investering. Over het eventuele restant zal worden afgeschreven.

Financiële vaste activa

De financiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de

voorraden. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incurantheid van de voorraden.

Onderhanden projecten

De onderhanden projecten, veelal tentoonstellingen, worden gewaardeerd tegen verkrijging- of vervaardigingsprijs. Zodra een project is gerealiseerd en in productie wordt genomen, worden de baten en lasten vanuit het onderhanden werk aan de exploitatierekening toegerekend, naar gelang de periode dat het project in productie is. Indien er geen toekomstige baten zijn te relateren aan projecten worden de lasten direct toegerekend op het moment van ontstaan (voorzichtigheidsbeginsel).

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen van de stichting wordt ingedeeld in verschillende reserves.

Algemene reserve

De algemene reserve is het gedeelte van het eigen vermogen waarover zonder belemmering door wettelijke of statutaire bepalingen kan worden beschikt voor het doel waarvoor het Museon-Omniversum is opgericht. Deze reserve wordt aangehouden om de continuïteit van de stichting op langere termijn te waarborgen.

Bestemmingsreserve

Aan deze van het vermogen afgezonderde reserve is door de directie van de stichting onder goedkeuring van de Raad van Toezicht een in de jaarrekening omschreven bestedingsmogelijkheid gegeven. Deze ligt in het verlengde van de doelstelling van de stichting.

Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfondsen zijn een afgezonderd deel van het eigen vermogen waaraan derden een beperkte bestedingsmogelijkheid hebben gegeven. Het bedrag en de doelstelling van de reserves wordt in de toelichting op de balans vermeld. Mutaties aan deze reserves vinden, conform RJ 640, plaats via de resultaatbestemming. Het 'Aankoopfonds' is niet meegenomen in de totaalrekening van het eigen vermogen omdat dit fonds is opgebouwd uit een gemeentelijke subsidie, die moet worden besteed aan de museale collectie die eigendom is van de Gemeente Den Haag.

Aankoopfonds

Het aankoopfonds staat niet ter vrije beschikking van het Museon-Omniversum en is opgebouwd uit ontvangen gelden ter financiering van aankopen die eigendom blijven van de gemeente Den Haag. Het Museon-Omniversum heeft gekozen voor een aankoopfonds met een afzonderlijke vermelding in de jaarrekening dat geen deel uitmaakt van het eigen vermogen. Hiermee wordt afgeweken van de verslaggevingsvereisten van RJ640, maar sluit het Museon-Omniversum wel aan bij de vereisten uit het Handboek verantwoording Cultuursubsidies Instellingen van het ministerie van OCW.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de

balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is, en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

Tenzij anders vermeld worden de voorzieningen gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de betreffende verplichtingen af te wikkelen. Indien het effect van de tijdswaarde van geld materieel is en betrouwbaar kan worden berekend zijn de voorzieningen opgenomen tegen de contante waarde van de verplichting. Onttrekkingen (uitgaven) vinden plaats direct van de voorziening. Dotaties en vrijval lopen via de staat van baten en lasten.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

De voorziening onderhoud is een egalisatievoorziening die is opgesteld op basis van een Meerjarig Onderhoudsplan en conform de subsidievoorwaarden van de gemeente Den Haag, omdat in de verkregen subsidie een onderhoudscomponent is verdisconteerd.

De reorganisatievoorziening is gevormd ten behoeve van de omvattende reorganisatie bij het Museon. De voorziening is opgesteld conform de criteria uit RJ 252.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde verminderd met de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Schulden korter dan 1 jaar worden onder de kortlopende schulden verantwoord.

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor bepaling van het exploitatieresultaat

Algemeen

Het exploitatieresultaat wordt bepaald als het verschil tussen het totaal der baten en het totaal der lasten. De baten en lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Voorzienbare verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden meegenomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

Subsidies

De structurele subsidies die worden ontvangen ten behoeve van de exploitatie van voortdurende activiteiten worden als baten verantwoord in de exploitatierekening in het jaar waar de toekenning voor geldt. Overige ontvangen subsidies/bijdragen en daaraan gerelateerde kosten worden verantwoord in de periode waarop zij betrekking hebben (RJ 274). Vooruit ontvangen subsidies worden opgenomen onder de Nog te besteden subsidie. Bestedingen volgen in de volgende boekjaren overeenkomstig de subsidievoorwaarden.

De subsidies worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en het Museon-Omniversum de condities voor ontvangst kan aantonen.

Giften

De niet-financiële bijdrage die door vrijwilligers wordt geleverd, wordt niet in de exploitatierekening verantwoord.

Aankoop collectie en bijdragen ten behoeve van collectieaankopen

De onderdelen van de subsidie, de schenkingen en overige bijdragen die bestemd zijn voor het doen van collectie-aankopen worden, evenals de collectie-aankopen zelf, in de exploitatierekening verantwoord. De bedragen verkregen van derden, ten behoeve van collectie-aankopen die ultimo boekjaar nog niet zijn besteed aan de verwerving van collectie, worden ultimo boekjaar toegevoegd aan het aankoopfonds. Bij aankoop van collectie in latere jaren vallen deze bedragen vrij ten gunste van de exploitatie. Deze mutatie in het aankoopfonds wordt separaat verantwoord in de exploitatierekening.

Afschrijvingen

Materiele vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Pensioenregelingen personeel

De voor het personeel geldende pensioenregelingen worden gefinancierd door afdrachten aan de pensioenuitvoerder. De verschuldigde premie wordt als last in de exploitatierekening verantwoord. Als de reeds betaalde premiebedragen de verschuldigde premie overtreffen, wordt het hogere bedrag opgenomen als overlopend actief voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

De Stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in het geval van een tekort bij het fonds, anders dan het voldoen van hogere toekomstige premies.

Toelichting op de onderscheiden posten van de balans**A - Vaste activa****I - Immateriële vaste activa**

	Software
	€
Boekwaarde per 1-1-2023	83.938
Investerings	13.750
Desinvesteringen	0
Afschrijvingen	-26.607
Boekwaarde per 31-12-2023	<u>71.081</u>
Historische kostprijs per 31-12-2023	350.419
Cumulatieve afschrijving per 31-12-2023	-279.338
Boekwaarde per 31-12-2023	<u>71.081</u>

De jaarlijkse afschrijving voor zowel ontwikkeling als software is 20%. De investeringen in ontwikkeling betreft het verbeteren van o.a. het winkelaanbod en styling met als doel een hogere omzet te behalen. Op het vlak van software is een pakket voor relatiemanagement aangeschaft.

II - Materiële vaste activa

	Totaal	Gebouw	Machines en installaties	Inventaris	Vaste activa in uitvoering
	€		€	€	€
Boekwaarde per 1-1-2023	1.945.394	601.295	941.109	326.305	76.685
Investerings	177.176	0	0	151.179	25.997
Afschrijvingen	-382.865	-85.693	-149.479	-147.693	0
Boekwaarde per 31-12-2023	<u>1.739.705</u>	<u>515.602</u>	<u>791.630</u>	<u>329.791</u>	<u>102.682</u>
Historische kostprijs per 31-12-2023	10.712.796	5.848.594	2.398.343	2.363.177	102.682
Cumulatieve afschrijving per 31-12-2023	-8.973.091	-5.332.992	-1.606.713	-2.033.386	0
Boekwaarde per 31-12-2023	<u>1.739.705</u>	<u>515.602</u>	<u>791.630</u>	<u>329.791</u>	<u>102.682</u>

De jaarlijkse afschrijvingen zijn voor:

- gebouw 2,5%
- machines en installaties 20%, 10% en 5%;
- inventaris:
 - automatiseringsapparatuur 25%
 - overige inventarissen 20%, 10% en 5%.

De investeringen in inventaris betreft de stoelen in de filmzaal, nieuwe inventaris voor het restaurant en overgenomen inventaris van de vorige cateraar. Ook is van de Vriendenvereniging winkelinventaris overgenomen, maar deze is in verband met vervanging direct afgeschreven.

Vanaf 2006 is een aantal (semi-)permanente exposities geactiveerd. Doordat de kosten ervan zijn gedekt door subsidies en bijdragen, is de oorspronkelijke waarde niet opgenomen in de activa-administratie. Volledigheidshalve worden deze tentoonstellingen en de geïnstalleerde zonnepanelen in bijlage 4 vermeld. Tentoonstellingen worden in 6 jaar afgeschreven. Hier tegenover zullen bestemmingsfondsen vrijvallen.

III Financiële vaste activa	Lening
Lening u/g	€
Boekwaarde per 1-1-2023	58.666
Reguliere aflossingen	-3.666
Aflossing door overdracht inventaris	-55.000
Boekwaarde per 31-12-2023	<u>0</u>

Deze lening werd in 120 maandelijks termijnen van € 916,67 afgelost. Er was geen rente verschuldigd. Omdat per mei 2023 het contract van de cateraar afliep, is de lening volgens afspraak direct afgelost door overdracht van inventaris van het restaurant dat door de cateraar voor het oorspronkelijk geleende bedrag was aangekocht.

B - Vlottende activa

I - Voorraden

	2023	2022
	€	€
Stand per 31 december boekjaar	127.237	55.940

Dit betreft de voorraad Museumkaarten ad € 43.455, uitrijkaarten € 830 en winkel € 82.951.

II- Onderhanden projecten

	Totaal	Tijdelijke tentoon- stellingen	Zalen	Overige projecten
	€	€	€	€
Stand per 1-1-2023	182.613	100.042	52.364	30.207
Uitgaven	398.010	242.911	26.881	128.217
Bijdragen	-350.754	-260.000	-2.304	-88.450
Gerealiseerd	-98.713	-79.685	0	-19.027
Stand per 31-12-2023	<u>131.156</u>	<u>3.268</u>	<u>76.941</u>	<u>50.947</u>

De geactiveerde uitgaven per 31 december 2023 betreffen projecten en tijdelijke tentoonstellingen die onderhanden zijn. Het betreft grotendeels de tentoonstellingen rond Muziek (€ 101.879), "One Planet Festival" (€ 88.800) en "Techniek bij de Romeinen" (€ 33.343) en de projecten "Den Haag Zuid-West" (€ 73.894) en "First Legoleague" (€ 30.391). De Bijdragen betreffen onder andere de verhuurde tentoonstellingen "Muziek" (€ 140.000) en "Techniek bij de Romeinen" (€ 120.000) en het project "Den Haag Zuid-West" (€ 85.300).

III – Vorderingen en overlopende activa

1 - Vorderingen op de Gemeente Den Haag

	Stand per 31-12-2023	Stand per 31-12-2022
	€	€
Gemeente Den Haag – DSO, Afdeling Wonen, Team DOK	36.300	5.136
Monumentenzorg en Welstand – Herinneringsroute Atlantikwall	7.500	7.500
SZW - Ooievaarspas	1.872	2.023
Gemeente Den Haag - Programma internationaal	0	3.000
	<u>45.672</u>	<u>17.659</u>

2 - Overige vorderingen

	2023	2022
	€	€
Te verrekenen BTW	98.961	109.226
Debiteuren	244.795	97.765
Te ontvangen NOW vergoeding	0	63.958
Overige vorderingen	353.380	278.922
Stand per 31 december boekjaar	<u>697.136</u>	<u>549.871</u>

Grote uitstaande vorderingen hebben voornamelijk betrekking op de vergoeding van de stichting Museumkaart ad € 160.127 en te ontvangen projectbijdragen ad € 103.918.

3 – Overlopende activa

	2023	2022
	€	€
<u>Gemeente Den Haag</u>		
Parkeervergunningen	5.922	8.769
IDC - verzekeringspremie	383	600
Totaal gemeente Den Haag	<u>6.305</u>	<u>9.369</u>
Overige	132.087	83.758
Stand per 31 december boekjaar	<u>138.392</u>	<u>93.127</u>

De post betreft diverse vooruitbetaalde kosten die in 2023 reeds betaald zijn maar betrekking hebben op 2024.

IV - Liquide middelen

	2023	2022
	€	€
Stand per 31 december boekjaar	3.617.290	3.793.717

Het Museon-Omniversum heeft een bankrelatie met de Triodosbank, ABN-AMRO, en de Rabobank. Een groot deel van de liquide middelen is beschikbaar door de opgebouwde voorziening voor huurders-onderhoud gebouw. Bij de ABN-AMRO bank is € 1.000.000 gedurende een half jaar vastgezet in een deposito die vrijvalt per 1 juli 2024. De overige middelen staan o.a. op een ABN AMRO vermogensspaarrekening, een ABN AMRO bestuursspaarrekening en een RABO bedrijfsspaarrekening. Deze staan ter vrije beschikking.

C - Eigen vermogen

I – Vrij besteedbaar eigen vermogen

Reserve die per 1 januari 1997 is ingesteld in overeenstemming met het verzelfstandigingsbesluit van de Gemeente Den Haag (Raadsbesluit (Rb) 385/1996), bedoeld voor het opvangen van tegenvallers uit exploitatie.

Vrij besteedbaar eigen vermogen

	2023	2022
	€	€
Stand per 1 januari boekjaar	1.010.492	381.400
Carry-over accounting		1.030.513
Onttrekking	-404.729	-401.421
Stand per 31 december boekjaar	<u>605.763</u>	<u>1.010.492</u>

Het Museon-Omniversum heeft het streven om minimaal 10 % van het subsidiebedrag als vrij besteedbaar eigen vermogen aan te houden. Het Museon en het Omniversum zijn per 1 januari 2022 juridische gefuseerd. Hierbij is de carry-over accounting methode toegepast. De boekwaarden van het Omniversum die per 1 januari 2022 middels carry-over accounting zijn toegevoegd zijn als een aparte regel opgenomen in bovenstaand verloopoverzicht.

II - Bestemmingsreserve ‘Verbindingsgang’

Om de twee gebouwen met elkaar te kunnen verbinden, is behoefte aan een verbindingsgang. Er wordt overlegd met de gemeente Den Haag of dit tot de mogelijkheden behoort. Kosten voor de inrichting zullen dan mogelijk zelf bekostigd dienen te worden. De Vereniging van Vrienden heeft hiertoe een schenking gedaan om een deel van deze kosten te kunnen betalen.

	2023	2022
	€	€
Stand per 1 januari boekjaar	0	0
Dotatie	225.000	0
Stand per 31 december boekjaar	225.000	0

III - Bestemmingsreserve ‘Global Museum’

De Gemeente Den Haag heeft in voorgaande jaren toestemming gegeven om een bestemmingsreserve te creëren die zal worden aangewend voor de verbetering van de klantenroute. In het verslagjaar is € 36.694 hieraan besteed. In totaal is € 59.022 van deze reserve gereserveerd voor de afschrijvingskosten van de geactiveerde tentoonstelling en het restant voor onderhoud.

	2023	2022
	€	€
Stand per 1 januari boekjaar	224.286	314.300
Aanwending boekjaar	-36.694	-90.014
Stand per 31 december boekjaar	187.592	224.286

IV – Bestemmingsreserve ‘Onderhoud zalen’

	2023	2022
	€	€
Stand per 1 januari boekjaar	28.200	28.200
Dotatie	0	0
Stand per 31 december boekjaar	28.200	28.200

Deze bestemmingsreserve wordt aangewend voor de VN-zaal die in 2023 gereed is gekomen en in 2024 administratief zal worden opgeleverd.

V - Bestemmingsfonds ‘Klimaatstudio’

Bij de ontwikkeling van de zaal ‘Klimaatstudio’ is rekening gehouden met onderhoudskosten en kosten voor de ontwikkeling van educatie. In 2013 waren nog niet alle middelen besteed en in overleg met de subsidiegevers is dit bestemmingsfonds gevormd, zodat in onderhoud kan worden voorzien.

	2023	2022
	€	€
Stand per 1 januari boekjaar	2.474	3.000
Aanwending boekjaar	-269	-526
Stand per 31 december boekjaar	2.205	2.474

VI - Bestemmingsfonds ‘Roots2Share’

Het project Roots2Share is met de subsidiegevers Mondriaanfonds en Fonds 1818 afgewikkeld. Wel moet voor de totale afwikkeling van het project nog een aantal prestaties worden verricht, waaronder het onderhoud van een website.

	2023	2022
	€	€
Stand per 1 januari boekjaar	2.919	2.919
Aanwending boekjaar	0	0
Stand per 31 december boekjaar	2.919	2.919

D - Aankoopfonds

Het betreft hier van de Gemeente Den Haag ontvangen gelden voor het financieren van aankopen ten behoeve van de museumcollectie (Rb 450/1980). De museumcollectie is eigendom van de Gemeente Den Haag (Rb 385/1996). Ten behoeve van de collectie zijn een technofossil van malachiet, twee moderne schoolplaten en een geweven Indonesische doek aangekocht

	2023	2022
	€	€
Stand per 1 januari boekjaar	20.097	20.300
Aanwending boekjaar	-8.362	-203
Stand per 31 december boekjaar	11.735	20.097

E - Voorzieningen

I - Voorziening onderhoud gebouw

	Museum	Omniversum	Totaal 2023	2022
	€	€	€	€
Stand per 1 januari boekjaar	2.343.188	375.713	2.718.901	2.428.700
Carry over accounting				316.056
Dotatie boekjaar	0	100.000	100.000	616.705
Vrijval				-356.310
Aanwending boekjaar	-371.279	-46.120	-417.399	-286.250
Stand per 31 december boekjaar	1.971.909	429.593	2.401.502	2.718.901

Met de gemeente Den Haag, dienst OCW is overeengekomen dat er in 2023 geen dotatie huurdersonderhoud ad € 547.431 hoeft te worden gedaan (brief 20221114-67912, d.d. 25-04-2023). Hierdoor kon het negatieve exploitatieresultaat worden beperkt. Zodra het exploitatiesaldo en de risicoreserve de ruimte bieden om de dotatie van dit jaar in te halen, zal dat worden gedaan. Zie hiervoor de Niet uit de balans blijvende verplichtingen. Voor het onderhoud aan het Omniversum is wel een dotatie verricht. De staat van onderhoud vraagt om een hogere voorziening wegens toekomstig noodzakelijk onderhoud aan de luchtbehandelingsinstallatie. Voor het onderhoud zijn onderstaande uitgaven gedaan in de beide gebouwen:

	Museum	Omniversum	Totaal
	€	€	€
Onderhoud en servicecontracten	315.438	36.801	352.239
Klachtenonderhoud	5.698	254	5.952
Verlichting	24.630	127	24.757
Beveiliging	0	8.300	8.300
Zonwering	3.841	0	3.841
Dakopeningen	8.967	0	8.967
Hang- en sluitwerk	4.295	217	4.512
Koelinstallatie	7.071	0	7.071
Overige	1.339	421	1.760
Totaal aanwending	371.279	46.120	417.399

II - Voorziening jubileumgratificatie

	2023	2022
	€	€
Stand per 1 januari boekjaar	76.914	41.300
Vrijval voorziening	0	35.614
Aanwending	-15.718	0
Dotatie voorziening	2.275	0
Stand per 31 december boekjaar	63.471	76.914

Het personeel valt onder de Museum CAO. Daarin is geregeld dat bij 12½, 25, 40 en 50 jarig dienstverband een gratificatie uitbetaald wordt. Hiertoe is een voorziening getroffen. Als disconteringsvoet is 1 % aangehouden vanwege de verwachte renteontwikkeling op lange termijn.

III – Reorganisatievoorziening

	2023	2022
	€	€
Stand per 31 december boekjaar	0	9.438

In brief BOW/2012.603, d.d. 25-10-2012, wordt weergegeven dat het college van de Gemeente Den Haag een bijdrage zal leveren aan het sociaal plan van het Museon, op basis van werkelijk gemaakte kosten. De voorziening is gevormd overeenkomstig de gemaakte afspraken met de gemeente Den Haag. Oorspronkelijk had de voorziening een grootte van € 2.318.000. Er worden geen kosten meer verwacht die verband houden met de reorganisatie in 2013 zodat het restant van de voorziening is overgeboekt naar G-II Schulden aan de gemeente Den Haag.

IV – Voorziening luchtbehandeling

	2023	2022
	€	€
Saldo per 1 januari boekjaar	29.186	6.500
Dotatie	0	28.000
Aanwending	0	-5.314
Saldo per 31 december boekjaar	29.186	29.186

Vanwege het besmettingsgevaar door corona is onderzoek gedaan naar de luchtkwaliteit en of de veiligheid van leerlingen en overige bezoekers kon worden gewaarborgd. In een aantal ruimtes, waar ook schoolklassen worden ontvangen, werd geconstateerd dat deze onvoldoende is. Om dit te verbeteren wordt een luchtbehandelingsinstallatie geplaatst. Er wordt nog gekeken of aanvullende maatregelen nodig zijn.

F – Langlopende schulden

I - Schulden aan banken

	Stand per 31-12-2023	Stand per 31-12-2022
	€	€
Lening Triodos Bank:		
Saldo per 1 januari boekjaar	843.268	976.601
Aflossingsverplichting komend boekjaar	-133.333	-133.333
Saldo per 31 december boekjaar	709.935	843.268

In boekjaar 2020 is door Omniversum een lening afgesloten van € 1.109.933. De aflossing bedraagt € 11.111,12 per maand achteraf en eindigt eind 2030. De rente bedraagt 2,631% per jaar en staat tot het einde van de looptijd van de lening vast. De volgende zekerheden zijn gesteld:

- Een hypotheek eerste in rang op het bedrijfspand aan de President Kennedylaan 5, 2517 JK te Den Haag voor een maximumbedrag van € 1.200.000 aan hoofdsom, vermeerderd met een bedrag gelijk aan 37,5% van dat bedrag voor rente en kosten tussen Kredietnemer als hypotheekgever en Kredietgever als hypotheekhouder;
- Een pandrecht, eerste in rang, op de bedrijfsinventaris en bedrijfsuitrusting van Kredietnemer met Kredietgever als pandhouder.

II - Schulden aan overige verbonden partijen

Lening Vereniging van Vrienden van Museon en Omniversum:	31-12-2023	31-12-2022
	€	€
Saldo per 1 januari boekjaar	40.000	50.000
Vervallen schuld	-40.000	
Aflossingsverplichting komend boekjaar		-10.000
Saldo per 31 december boekjaar	0	40.000

In boekjaar 2020 is een lening afgesloten voor een bedrag van € 50.000. De aflossingen zouden plaatsvinden in drie termijnen, waarvan de eerste in april 2023 zou plaatsvinden. Bij het opheffen van de vriendenvereniging is echter besloten dat de vrijgevallen middelen ten goeden aan Museon-Omniversum zouden komen. Hierdoor vervalt deze schuld.

G - Kortlopende schulden en overlopende passiva

I - Nog te besteden subsidie

De toevoegingen aan Nog te besteden subsidie bestaan uit toegekende subsidies en sponsorbijdragen voor specifieke projecten. Op het moment dat een tentoonstelling in gebruik wordt genomen of het project van start gaat, wordt de subsidie aangewend.

De post is samengesteld uit verschillende subsidies. Van de resterende subsidie zal naar verwachting het volledige bedrag in 2024 worden besteed. Zie specificatie in bijlage 3.

II - Schulden aan de gemeente Den Haag	Stand per 31-12-2023	Stand per 31-12-2022
	€	€
Gem. Den Haag - BOW/2012.603, d.d. 25-10-2012 - inz. Reorganisatievoorziening	9.438	0
DSO - Erfpacht	3.010	0
Gemeente Belastingen – RIOG	1.049	1.628
Gemeente Belastingen - WOZ	431	0
Gemeente Den Haag – MUSCAMP	0	25.000
	13.928	26.628

III - Overige kortlopende schulden

	2023	2022
	€	€
Kortlopende deel lening Triodos Bank	133.332	133.333
Belastingen en sociale premies	254.222	228.971
Vakantiegeld	172.763	163.056
Verlofuren	187.383	103.135
Pensioenpremies	66.216	47.692
Transitiekosten	238.378	0
Crediteuren	378.396	455.642
Overige schulden	617.638	475.928
	2.048.328	1.607.757

De waarde van de verlofuren is toegenomen door een hoger uurloon en een hoger saldo uren: 5.034 uur in 2022, tegenover 6.878 uur in 2023. In het kader van de transitie van Museon-Omniversum zijn in 2023 afspraken gemaakt met werknemers om het dienstverband te ontbinden. De kosten die hiermee gemoeid zijn, hebben betrekking op transitievergoedingen en juridische ondersteuning van de betreffende medewerkers. In de overige schulden is € 348.162 begrepen als te verdelen middelen over de partners in de consortia rond Ridders en kastelen, High Tech Romeinen en Muziek. Verder is aan Loyalis een verzekeringspremie inzake IPAP te betalen ad € 40.387 en aan Eneco € 31.074.

IV - Overlopende passiva

	2023	2022
	€	€
Stand per 31 december boekjaar	73.947	24.000

Het bedrag bestaat uit een vooruit ontvangen bijdrage van de gemeente Den Haag voor de First Lego League ad € 30.000, vooruitbetaalde kosten door het Kunstmuseum ad € 40.200 en vooruit ontvangen gelden voor museumbezoek.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Huur gebouwen

Met ingang van 1997 heeft de Stichting de gebouwen aan de Stadhouderslaan 37 te Den Haag van de Gemeente Den Haag gehuurd voor een periode van 30 jaar. Na expiratiedatum zal de huurperiode met 30 jaar worden verlengd.

De huurprijs voor 2024 bedraagt € 403.739 exclusief BTW.

Erfpachtcanon

De jaarlijks af te dragen erfpachtcanon met betrekking tot de locatie President Kennedylaan 5, 2517JK te Den Haag, wordt eens in de vijf jaar herzien. Voor het laatst is deze op 1 juli 2019 herzien en bedraagt € 5.990 per jaar. De erfpacht is eeuwigdurend.

Afwikkeling fusie met de Belastingdienst

Per 1 januari 2022 zijn stichting Museon en Stichting Continuïteit Omniversum gefuseerd. De Stichting Continuïteit Omniversum was bij deze fusie de verdwijnende partij. De gesprekken met de Belastingdienst over aspecten rond de vennootschapsbelasting zijn nog niet afgerond.

Subsidie 2021 - 2024

De gemeente Den Haag heeft met de vaststelling van het Meerjarenbeleidsplan 2021 – 2024 het Museon voor deze periode een jaarsubsidie van € 5.362.172 toegekend (brief 20221114-67912, d.d. 10 januari 2023).

Schenking

In 2020 is middels een schenkingscontract € 25.000 aan het Museon toegezegd door een privépersoon. Vanaf dat jaar is jaarlijks vijf keer € 5.000 op de rekening van het museum overgemaakt.

Dotatie voorziening Gebruikersonderhoud gebouw

In 2023 is met de gemeente Den Haag overeengekomen de dotatie aan de voorziening Gebruikersonderhoud gebouw Museon ad € 547.431 niet te verrichten (brief 20221114-67912, d.d. 25-04-2023). Hierdoor kon het negatieve exploitatieresultaat worden beperkt. Zodra het exploitatiesaldo en de risicoreserve de ruimte bieden om de dotatie van dit jaar in te halen, zal dat worden gedaan.

Toelichting op de staat van baten en lasten

Baten

A - Opbrengsten

A.1 Publieksinkomsten

A.1.1 Publieksinkomsten uit entree

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Publieksinkomsten uit entree	2.632.137	2.177.378	1.663.532

Het Museon-Omniversum heeft in 2023 309.925 bezoekers getrokken (begroot 318.000). In totaal zijn 258.583 reguliere bezoekers door het kassasysteem geregistreerd. De gemiddelde toegangsprijs was € 10,18 (2022: € 10,69). De vergoeding voor het gebruik van de museumkaart is op 60 % van de gemiddelde toegangsprijs vastgesteld. Schoolbezoek wordt deels apart geregistreerd. Zie hiervoor A.1.2 Publieksinkomsten uit overige activiteiten.

A.1.2 Publieksinkomsten uit overige activiteiten

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Specificatie Publieksinkomsten uit overige activiteiten:			
Educatief:			
- Bijdragen scholen workshops en films	60.764	118.000	98.311
- Bijdragen scholen voor busvervoer	14.937	27.000	14.324
- Cursussen	1.148	4.000	840
	76.849	149.000	113.475
Overige opbrengsten:			
- Horeca	158.609	276.000	183.217
- Verkoop diversen	153.420	117.000	84.949
	312.029	393.000	268.166
Publieksfunctie:			
- Opbrengsten tentoonstellingen en projecten	25.500	31.000	0
Totaal	414.378	573.000	381.641

	PO Den Haag	PO Overig	VO Den Haag	VO Overig	Totaal
Lessen 2023	485	66	63	47	661
Lessen 2022	575	108	82	138	903
Leerlingen 2023	18.781	2.678	2.515	10.472	34.446
Leerlingen 2022	18.240	2.696	8.668	5.913	35.517

Het aantal educatieve rondleidingen is ten opzichte van 2022 afgenomen doordat er in 2023 geen NPO-subsidie meer is betaald. Ook het busvervoer is hierdoor afgenomen.

Per mei 2023 liep het contract met de oude cateraar af en is een nieuw contract met Juni Lekkernijen afgesloten. Daarbij is de horecafunctie in het Omniversum overgedragen aan deze partij. Vanaf dan zijn er geen verkoopopbrengsten meer, maar wordt over de omzet een percentage afgedragen. Ook de kosten vallen vanaf dan weg (zie D.2 Directe kosten horeca). De Vereniging van Vrienden heeft de winkel in het Museon geëxploiteerd. Deze is in juli overgegaan naar Museon-Omniversum, waardoor de omzet vanaf dat moment volledig in eigen beheer wordt gedraaid. Hier tegenover staan ook de inkoopkosten (zie D.2 Directe kosten winkel).

Uit de gereserveerde opbrengst verhuur van de tentoonstelling Techniek bij de Romeinen die gezamenlijk met andere Europese musea is ontwikkeld is een opbrengst van € 25.000 vrijgevallen ten gunste van het consortium waar Museon-Omniversum deel van uitmaakt. Het restant van de gereserveerde opbrengst dient voor het opknappen en uiteindelijk afvoeren van de tentoonstelling.

A.3 Overige directe opbrengsten

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Specificatie Overige directe opbrengsten:			
- Doorberekende werkzaamheden	112.591	41.000	60.235
- Overige baten	3.535	1.000	12.236
	<u>116.126</u>	<u>42.000</u>	<u>72.471</u>

Ook dit jaar is weer de organisatie van the First Lego League in handen gekomen van Museon-Omniversum. De gemeente Den Haag heeft hiervoor € 35.000 bijgedragen. Voor de verhuur van de tentoonstelling Techniek bij de Romeinen vanuit het consortium is € 15.000 bijgedragen voor projectmanagement. De overige opbrengsten uit doorberekend werk betreffen voornamelijk werkzaamheden van de afdelingen Publiek en Faciliteiten voor verhuringen.

A.4 Diverse inkomsten

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Diverse opbrengsten catering	275.389	161.000	155.171
Opbrengst zaalverhuur	194.896	139.000	181.663
	<u>470.285</u>	<u>300.000</u>	<u>336.834</u>

In 2023 is extra aandacht uitgegaan naar zakelijke verhuur, waar ook de catering aan gelieerd is. In april heeft een wisseling van de vaste cateraar plaatsgevonden, waaraan een hogere bijdrage van de opbrengst is gevraagd. Tegenover die opbrengsten staan kosten (zie D. Activiteitenlasten – Kosten zaalverhuur).

A.5.1 Bijdragen Vrienden en particulieren:

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Ver. van Vrienden – diverse bijdragen	351.835	26.000	20.000
Overige schenkingen	1.882	0	5.400
	<u>353.717</u>	<u>26.000</u>	<u>25.400</u>

Met de bijdragen van de Vereniging van Vrienden is het magazine (€ 15.000) en de schoolreisbrochure (€ 5.000) ondersteund. Verder wordt in 2024 de Vriendenvereniging opgeheven. Vooruitlopend daarop is de lening ad € 50.000 die Museon-Omniversum bij de vereniging heeft openstaan, kwijtgescholden. De inventaris van de winkel en de voorraad (resp. € 29.797 en € 25.889) zijn om niet overgedragen aan het museum. Hiervan is de inventaris direct volledig afgeschreven. Tenslotte is met het oog op de aan te leggen verbindingsgang tussen de twee gebouwen € 225.000 overgemaakt, hetgeen via de resultaatbestemming in een bestemmingsreserve voor de verbindingsgang is opgenomen.

A.5.2 Bijdragen bedrijven:

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Bank Nederlandse Gemeenten - zakelijk partner netw.	20.000	20.000	20.000
ASN bank - Museumcampus Zuidwest	50.000	0	0
Staedion - Museumcampus Zuidwest	10.300	0	0
Overige	4.875	85.000	14.000
	<u>85.175</u>	<u>105.000</u>	<u>34.000</u>

STICHTING MUSEON-OMNIVERSUM DEN HAAG – JAARVERSLAG 2023

Vanuit het zakelijke partner netwerk is door de BNG is een donatie gedaan van € 20.000. De bijdragen aan Museumcampus Zuidwest bedragen in totaal € 61.125. Van Donkergroen Creators is aan de Museumnacht € 3150 bijgedragen.

A.5.4 Bijdragen uit private fondsen:

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Bach project - afw. 2022-2023	23.650	0	0
EIT-Raw Materials – Re-Play	0	0	107.268
NWO – Mobiele SDG expositie	0	0	48.407
NWO – Science Club Transvaal	0	0	34.246
	<u>23.650</u>	<u>0</u>	<u>189.921</u>

Het Erasmus+-project BACH van de Europese Unie is in 2023 opgeleverd en afgerekend.

B - Subsidies

B.3.1 Subsidie gemeente Den Haag i.h.k.v.

Meerjarenbeleidsplan Kunst en

Cultuur 2022-2024

Dienst OCW - 20221114-67912 d.d. 16-01-2023

Structureel:

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Exploitatie	4.782.191	4.782.191	4.513.782
Onderhoud gebouw	547.431	547.431	516.705
Totaal structureel	<u>5.329.622</u>	<u>5.329.622</u>	<u>5.030.487</u>

B.3.2 Overige subsidies gemeente Den Haag

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Projectsubsidies gemeente Den Haag:			
Dienst OCW – Incidentele subsidie impuls collectiebeheer – brief 20210923-60254 d.d. 23-09-2021	32.550	33.000	32.550
Subsidie Gemeente Den Haag – Bijdrage MuseumCampus - brief 20221031-34154, d.d. 29-11-2022	25.000	45.000	0
SZW - Loonkostensubsidie - SZW/LKW23-0100 d.d. 17-08-2023	9.755	0	0
Herstelfonds 2022 - 20220510-46967 d.d. 7-8-2022	0	0	513.200
Subsidie Gemeente Den Haag – DI-RECT Dome Experience – brief 20230824-17004, d.d. 7-10-2023	-10.000	0	10.000
Gem. Den Haag - First Legoleague	0	35.000	0
	<u>57.305</u>	<u>113.000</u>	<u>555.750</u>

In 2022 is een subsidie aangevraagd en toegekend voor de DI-RECT Dome Experience Door corona kon dit evenement niet doorgaan, zodat het subsidiebedrag terugbetaald dient te worden. Verder is vanuit de Incidentele subsidie impuls collectiebeheer € 32.550 ontvangen en voor de Museumcampus Zuidwest € 25.000. Van SZW is een loonkostensubsidie van € 9.755 ontvangen.

B.4 Overige subsidies en bijdragen uit publieke middelen	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2023	2023	2022
	€	€	€
SMH Deltaplan project collectie - nr 105846184	26.519	0	0
Min.v. Soc. Zaken en Werkgelegenheid - SLIM-regeling proj. 2023SLIM2021053	25.000	0	0
Fonds voor Cultuurparticipatie - dossier 18151948	785	0	0
Mondriaanfonds – Compensatieregeling Coronacrisis Musea > 100.000 bezoekers	0	0	133.152
	52.304	0	133.152

In samenwerking met partners uit het SMH-netwerk is € 26.519 voor een collectieproject ontvangen. Voor training van het personeel in het kader van de transitie naar een nieuwe organisatie is een SLIM-subsidie toegekend van € 25.000.

Lasten

C – Beheerlasten

C.1 Beheerlasten personeel	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2023	2023	2022
	€	€	€
Salarissen	954.701	702.000	666.403
Sociale lasten	136.539	144.000	136.044
Pensioenpremies	109.569	144.000	136.007
Kosten voormalig personeel	5.435	0	66.165
	1.206.244	990.000	1.004.619
Uitzendkrachten en gedetacheerd personeel	189.908	0	205.583
Totaal Beheerlasten personeel	1.396.152	990.000	1.210.202

Het aantal FTE's per 31 december 2023 bedraagt 14,4 (2022: 15,1 fte) op basis van een 36 urige werkweek (17 medewerkers, 2022: 17). Het te betalen vakantiegeld is verhoogd met sociale lasten, evenals het uit te betalen verlof per einde 2023. Deze uren zijn na een daling in 2022 weer toegenomen naar het niveau van begin 2022, waardoor een dotatie aan de voorziening van € 84.249 is gedaan. Het personeel valt onder de Museum-CAO, die voorziet in een structurele salarisverhoging van 5% per januari 2023, plus een structurele nominale verhoging van € 100 bruto per maand. Voor de werknemers in schalen 1 t/m 7 is die extra verhoging in april ingegaan en voor de schalen daarboven vanaf juli. In overeenstemming met de Wet Normering Topinkomens wordt het loon van de bestuurder van de stichting Museon-Omniversum en de leden van de Raad van Toezicht vermeld op pagina verwijzing pagina 48. Daar waar noodzakelijk voor het operationele proces is vervanging gezocht voor personeel dat door ziekte is uitgevallen en ook is vanwege de fusie de noodzaak gebleken deskundigheid in te huren.

C.2.1 Afschrijvingen	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2023	2023	2022
	€	€	€
	409.472	375.000	429.871

De jaarlijkse afschrijving rond Global Museum is € 29.500. Hier tegenover valt een gelijk bedrag vrij uit de Bestemmingsreserve Global museum. Door de Vereniging van Vrienden is de inventaris van de winkel overgedragen, maar deze is in één keer afgeschreven, omdat deze grotendeels moet worden vervangen (€ 29.797). Vanwege achterblijvende opbrengsten is bespaard op investeringen, waardoor de afschrijvingskosten beperkt zijn gebleven.

STICHTING MUSEON-OMNIVERSUM DEN HAAG – JAARVERSLAG 2023

C.2.2 Overige bedrijfslasten	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2023	2023	2022
	€	€	€
Huur gebouw	386.123	418.000	365.301

De huurverhoging ten opzichte van 2021 bedraagt 5,7 %.

Gebruikersonderhoud gebouw	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2023	2023	2022
	€	€	€
	100.172	647.000	260.395

Aan de onderhoudsvoorziening voor het Omniversum is € 100.000 gedoteerd. Conform de subsidievoorwaarden van de gemeente Den Haag diende € 547.431 aan de voorziening gebruikersonderhoud Museon gedoteerd te worden. Met de gemeente Den Haag, dienst OCW is echter overeengekomen dat er in 2023 geen dotatie huurdersonderhoud hoeft te worden gedaan (brief 20221114-67912, d.d. 25-04-2023). Hierdoor kon het negatieve exploitatieresultaat worden beperkt. Zodra het exploitatiesaldo en de risicoreserve de ruimte bieden om de dotatie van dit jaar in te halen, zal dat worden gedaan. Derhalve is er een passage opgenomen onder de Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen.

Overige bedrijfslasten	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2023	2023	2022
	€	€	€
Huisvestingslasten	804.118	728.000	675.959
Kantoor- en automatiseringskosten	285.924	225.000	277.185
Transitiekosten	409.618	0	0
Overige beheerlasten	274.769	178.000	313.195
Totaal Overige bedrijfslasten	1.774.429	1.131.000	1.266.339

Hogere huisvestingslasten worden vooral veroorzaakt door gestegen energielasten en schoonmaakkosten. Met name de kosten voor stadsverwarming zijn sterk verhoogd (€ 214.492 in 2023 en € 102.140 in 2022). Hogere automatiseringskosten worden veroorzaakt door diverse verbeteringen in de infrastructuur, zoals wifi en beveiliging. Administratiekosten zijn hoger door o.a. accountantskosten. Met de transitiekosten is in de begroting richting gemeente Den Haag geen rekening gehouden, maar om de personeelslasten op termijn te kunnen drukken, zijn middelen ingezet om personeel af te laten vloeien en werkzaamheden efficiënter te verrichten. De overige diverse lasten betreffen ook hogere studie- en reiskosten.

D - Activiteitenlasten

D.1 Activiteitenlasten personeel

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Salarissen	2.934.620	2.505.000	2.645.764
Sociale lasten	523.704	487.000	528.364
Pensioenpremies	362.671	487.000	497.302
Kosten voormalig personeel	0	0	8.647
Personeelslasten	3.820.995	3.479.000	3.680.077
Uitzendkrachten en gedetacheerd personeel	240.599	130.000	166.500
Totaal Activiteitenlasten personeel	4.061.594	3.609.000	3.846.577

Het aantal FTE's per 31 december 2023 bedraagt 58,4 op basis van een 36-urige werkweek (78 medewerkers). Per 31 december 2022 was dit 59,9 FTE's (86 medewerkers). Het te betalen vakantiegeld is verhoogd met sociale lasten, evenals het uit te betalen verlof per einde 2023. Het personeel valt onder de Museum-CAO, die voorziet in een structurele salarisverhoging van 5% per januari 2023, plus een structurele nominale verhoging van € 100 bruto per maand. Voor de werknemers in schalen 1 t/m 7 is die extra verhoging in april ingegaan en voor de schalen daarboven vanaf juli. Voor collectiebeheer is extra subsidie ontvangen van de gemeente Den Haag. Daar waar noodzakelijk voor het operationele proces is vervanging gezocht voor personeel dat door ziekte is uitgevallen.

D.2 Activiteitenlasten materieel

Specificatie Directe lasten tentoonstellingen en projecten

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Tentoonstellingen	203.713	250.000	328.035
Projecten en activiteiten	195.688	130.000	102.912
Totaal kosten activiteiten	399.401	380.000	430.947

Tentoonstellingen

Het One Planet Festival is een nieuw concept en bestaat eigenlijk uit verschillende tentoonstellingen die in de komende jaren afzonderlijk vervangen zullen worden. Door één van de twee geplande tentoonstellingen van National Geographic te plaatsen, is een bezuiniging op de productiekosten behaald. Van oudere tentoonstellingen zijn nog kosten nagekomen.

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Specificatie Tentoonstellingen			
One Planet Festival (vh Werkplaats Aarde)	192.057	208.000	241.064
National Geographic: Pristine Seas	32.284	19.500	0
National Geographic: Solar portraits	-22.749	19.500	40.500
National Geographic: Outdoor	0	0	10.000
National Geographic: Spectacle	0	0	4.731
Groene camera	1.346	3.000	2.176
Nationale Wetenschapsagenda	0	0	48.407
Music! – van Beethoven tot Beyoncé	0	0	-22.358
Overige tentoonstellingen	775	0	3.515
Subtotaal kosten tentoonstellingen	203.713	250.000	328.035

Projecten

Met extra subsidie van de gemeente Den Haag voor het Deltaplan Collectieontsluiting is gewerkt aan de standplaatsregistratie. In het kader van het Europese Erasmus+-project BACH ontwikkelde Museon-Omniversum samen met internationale partijen een handboek en gereedschapskist voor erfgoedinstellingen en erfgoedstarters die met de SDG's aan de slag willen. Tegenover de kosten voor onderhoud aan de Klimaatstudio is een gelijk bedrag vrijgevallen uit C VII - Bestemmingsfonds 'Klimaatstudio'.

Specificatie Projecten en activiteiten	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2023	2023	2022
	€	€	€
MuseumLAB Den Haag Zuid-West	89.041	45.000	6.074
First Lego League	41.933	35.000	34.894
Deltaplan Collectie ontsluiting	26.519	0	0
One Planet/Global museum	7.184	5.000	5.998
Bach Project	6.963	0	0
Museumnacht	6.175	0	1.996
Klimaatstudio	269	0	502
Overige programmering	17.604	45.000	15.021
Re-play	0	0	43.599
Discoverlab	0	0	427
ESA	0	0	401
Overig	0	0	-6.000
<i>Subtotaal kosten projecten</i>	<u>195.688</u>	<u>130.000</u>	<u>102.912</u>

Film

Door hogere opkomst van het familie- en schoolbezoek en een te lage inschatting van de kosten bij het opstellen van de begroting zijn de afdrachten hoger dan begroot. Er zijn in 2023 vier nieuwe grootbeeldfilms te zien geweest.

Specificatie Film	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2023	2023	2022
	€	€	€
Filmhuur	3.109	7.000	17.186
Kosten programmering	12.147	12.000	12.519
Kosten arrangementen en specials	21.329	30.000	18.136
Commissies en royalties	297.690	199.000	188.078
Overige kosten	23.146	2.000	7.658
<i>Subtotaal Film</i>	<u>357.421</u>	<u>250.000</u>	<u>243.577</u>

Educatie

Het aantal lessen is afgenomen ten opzichte van vorig jaar doordat de scholen geen aanspraak meer konden maken op extra ondersteuning uit het Nationaal Programma Onderwijs, dat in 2022 afliep.

Specificatie Educatie	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2023	2023	2022
	€	€	€
Busvervoer scholen	28.873	42.000	31.122
Educatief materiaal	6.621	24.000	18.666
Scienceclub Transvaal	0	0	3.320
Subtotaal Educatie	35.494	66.000	53.108

Overige activiteitenlasten

De gemeente Den Haag heeft voor het wegwerken van structurele achterstanden op het gebied van collectiebeheer en –ontsluiting een uitbreiding van het subsidiebedrag gegeven van € 32.550. Dit zal grotendeels worden gestoken in menskracht, maar in aanloop daarop zijn ook uitgaven in de materiële sfeer gedaan. De zakelijke verhuur van ruimtes is in 2023 verder gegroeid (zie A.4 Diverse inkomsten). Hier tegenover staan ook gestegen kosten. In april is een contract aangegaan met een andere cateraar, waarmee ook het contract werd aangepast, zodat op dat vlak ook aanpassingen in de verhouding tussen kosten en baten zijn te zien. De opbrengst van de winkel is gestegen doordat in juli de winkel in het Museon door de vereniging van Vrienden aan Museon-Omniversum is overgedragen. De inkoopkosten zijn hierdoor gestegen (zie A.1.2 Publieksinkomsten uit overige activiteiten).

E – Mutatie Aankoopfonds

	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2023	2023	2022
	€	€	€
Vrijval	-8.362	0	-203

Zie ook de balanspost D – Aankoopfonds.

F – Rentebaten/lasten

	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2023	2023	2022
	€	€	€
Rentelasten	24.086	19.000	37.277
Rentebaten	-30.597	-4.000	-315
	-6.511	15.000	36.962

De rentelasten ad 2,631 % betreffen de hypothecaire lening bij de Triodosbank. Hierover wordt maandelijks € 11.111 afgelost. Zie F – Langlopende schulden.

De liquide middelen zijn ondergebracht bij de Triodos bank, de ABN-AMRO bank en de RABO bank. Bij de ABN-AMRO bank is € 1.000.000 gedurende een half jaar vastgezet in een deposito die vervalt per 1 juli 2024 en heeft een rentepercentage van 2,7 %. De overige middelen zijn vrij besteedbaar en waar mogelijk op een spaarrekening geplaatst waarover rente wordt ontvangen.

WNT-verantwoording 2023 - Stichting Museon-Omniversum

De WNT is van toepassing op de Stichting Museon-Omniversum. Het voor de Stichting Museon-Omniversum toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 223.000 (Algemeen WNT-maximum)

Bezoldiging topfunctionarissen
Leidinggevende topfunctionarissen

Gegevens 2023		
bedragen x € 1	P. de Haan	
Functiegegevens	Algemeen directeur	
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 t/m 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	
Dienstbetrekking?	ja	
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€	
Beloningen betaalbaar op termijn	€	
<i>Subtotaal</i>	€	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 223.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	
Bezoldiging	€	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	
Gegevens 2022		
bedragen x € 1	drs. P. de Haan	
Functiegegevens	Algemeen directeur	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 t/m 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	
Dienstbetrekking?	ja	
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 116.545	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.788	
<i>Subtotaal</i>	€ 138.303	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 216.000	
Bezoldiging	€ 138.303	

Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2023						
bedragen x € 1	P.H. van Gessel		M.F. Schenkels		L. Zandstra	
Functiegegevens	Voorzitter		Lid		Lid	
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 t/m 31/12		01/01 t/m 31/12		01/01 t/m 31/12	
Bezoldiging						
Bezoldiging	€ 8.125		€ 3.185		€ 3.185	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 33.450		€ 22.300		€ 22.300	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Bezoldiging	€ 8.125		€ 3.185		€ 3.185	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Gegevens 2022						
bedragen x € 1	P.H. van Gessel		M.F. Schenkels		L. Zandstra	
Functiegegevens	Voorzitter		Lid		Lid	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 t/m 31/12		01/01 t/m 31/12		01/01 t/m 31/12	
Bezoldiging						
Bezoldiging	€ 3.845		€ 2.149		€ 1.749	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 32.400		€ 21.600		€ 21.600	

STICHTING MUSEON-OMNIVERSUM DEN HAAG – JAARVERSLAG 2023

Gegevens 2023			
bedragen x € 1	W. Bijleveld	C.N.H. Carolus	A. Mouret
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	€ 2.994	€ 2.258	€ 1.958
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 22.300	€ 22.300	€ 22.300
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 2.994	€ 2.258	€ 1.958
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2022			
bedragen x € 1	W. Bijleveld	C.N.H. Carolus	A. Mouret
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12
Bezoldiging			
Bezoldiging	€ 1.305	€ 383	€ 1.305
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 21.600	€ 21.600	€ 21.600

Toezichthoudende topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Gegevens 2023	
NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
W. Khan	Lid Raad van Toezicht
F. van Steenis	Lid Raad van Toezicht

Overige toelichtingen**Gebeurtenissen na balansdatum****Resultaatbestemming**

Ter dekking van de uitgaven voor 'Global Museum' en 'Klimaatstudio' zal aan de respectievelijke bestemmingsreserves € 36.695 en € 269 worden onttrokken. Van de Vereniging van Vrienden is een schenking ontvangen ter vorming van een bestemmingsreserve Verbindingsstraat. De Raad van Toezicht heeft de Jaarrekening 2023 goedgekeurd.

	Rekening 2023	Begroting 2023	Rekening 2022
	€	€	€
Exploitatieresultaat	-216.693	-84.000	-706.470
Onttrekking bestemmingsreserve 'Global Museum'	36.695	84.000	90.006
Onttrekking bestemmingsreserve 'Covid 19'	0	0	214.504
Onttrekking bestemmingsfonds 'Klimaatstudio'	269	0	502
Dotatie bestemmingsreserve Verbindingsstraat	-225.000	0	0
Onttrekking vrij besteedbaar eigen vermogen	-404.729	0	-401.458

Ondertekening van de jaarrekening

Directie:

Dhr. P. de Haan

Raad van Toezicht:

Dhr. P.H. van Gessel

Dhr. W. Bijleveld

Mevr. C.N.H. Carolus

Dhr. A. Mouret

Dhr. M.F. Schenkels

Dhr. F. van Steenis

Mevr. L. Zandstra

Den Haag, 23 april 2024

VERTROUWELIJK
T.a.v. het bestuur en de Raad van Toezicht
Stichting Museon-Omniversum
Stadhouderslaan 37
2517 HV DEN HAAG

Laan van Vredenoord 25
2289 DA Rijswijk
T. 070 328 01 93

info@topacc.nl
www.topenco.nl
KvK 27324291

Datum: 30 april 2024

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Toezicht en het bestuur van Stichting Museon-Omniversum

Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Museon-Omniversum te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Museon-Omniversum op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven", de subsidievoorwaarden zoals opgenomen in de subsidieverlening, de bepalingen van de Algemene Subsidieverordening Den Haag 2020, de bijlage Inrichting jaarrekening 2020 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidieverlening, de bepalingen van de Algemene Subsidieverordening Den Haag 2020, de bijlage Inrichting jaarrekening 2020.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023 sluitend met een balanstotaal van € 6.567.669 en een eigen vermogen van € 1.051.679;
2. de staat van baten en lasten over 2023 sluitend met een negatief exploitatieresultaat van € 216.693; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Museon-Omniversum zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij omvat het financieel jaarverslag andere informatie, die bestaat uit het bestuursverslag en overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat. Verder bevat het alle informatie die op grond van Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 640 “Organisaties zonder winststreven” is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 640 “Organisaties zonder winststreven”..

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder winststreven, de subsidievoorwaarden zoals opgenomen in de subsidieverlening, de bepalingen van de Algemene Subsidieverordening Den Haag 2020 en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rijswijk, 30 april 2024

Top en Co., Accountants en Belastingadviseurs

J.J. Spaans RA

BIJLAGEN

Bijlage 1 - Bestuursverklaring subsidieverantwoording Den Haag

Het bestuur van Stichting Museon-Omniversum te Den Haag verstrekt deze bestuursverklaring bij de subsidieverantwoording over de periode januari 2023 tot en met december 2023 met betrekking tot de volgende gemeentelijke subsidies:

- MJBK Kunst en Cultuur 2021 – 2024 toegekend met kenmerk 20221114-67912, d.d. 16-januari 2023
- MJBK Kunst en Cultuur 2021 – 2024 toegekend met kenmerk 20210923-60254, d.d. 10 januari 2022 inzake Incidentele subsidie impuls collectiebeheer
- Subsidie DI-RECT Dome Experience toegekend met kenmerk brief 20220824-17004, d.d. 7-10-2022 en brief 20230824-17004, d.d. 7-08-2023
- Uitvoering sociaal plan 2018 toegekend met kenmerk ABBA/VL/12392 d.d. 30-01-2018
- SZW – Loonkostensubsidie toegekend met kenmerk SZW/LKW23-0100 d.d. 17-08-2023

Het bestuur verklaart verantwoordelijk te zijn voor de juistheid en volledigheid van de subsidieverantwoording.

Het bestuur verklaart dat de in de subsidieverantwoording te hebben opgemaakt conform de van toepassing zijnde wettelijke bepalingen en conform de subsidieverplichtingen zoals opgenomen in de bovenvermelde subsidiebeschikking(en).

Het bestuur verklaart dat de in de subsidieverantwoording opgenomen bestede subsidie van de Gemeente Den Haag rechtmatig is besteed, dat wil zeggen voor het doel waarvoor zij blijkens de subsidiebeschikking is verstrekt en overeenkomstig de van toepassing zijnde wettelijke bepalingen en de subsidieverplichtingen zoals opgenomen in de bovenvermelde subsidiebeschikking(en).

Het bestuur verklaart dat alle ontvangen baten voor de activiteiten of projecten volledig zijn verantwoord in de subsidieverantwoording.

Het bestuur verklaart te hebben voldaan aan de verplichting genoemd in artikel 18, derde lid, van de ASV om de inkomensgrens genoemd in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector als bezoldigingsmaximum in acht te nemen.

Den Haag, 23 april 2024

Dhr. P. de Haan
Directeur

Dhr. P.H. van Gessel
Voorzitter Raad van Toezicht

Bijlage 2 - Prestatie indicatoren

3.5 Musea en erfgoedinstellingen			
Instelling: Stg. Museon-Omniversum			
COLLECTIE EN TENTOONSTELLINGEN			
	Eenheid	Raming 2023	Realisatie 2023
Voorwerpen in beheer	aantal	313.000	316.000
Tentoonstellingen in Den Haag	aantal	8	10
waarvan in eigen huis	aantal	8	10
Bezoekers totaal	aantal	249.000	309.925
waarvan betalende bezoekers	aantal	237.800	289.988
waarvan niet-betalende bezoekers	aantal	12.000	17.244
waarvan bezoekers met 'ooievaarspas'	aantal	1.200	2.693
CULTUURPARTICIPATIE: ACTIVITEITEN / LEZINGEN / WORKSHOPS ENZ. VOOR VOLWASSENEN			
	Eenheid	Raming 2023	Realisatie 2023
Deelnemers	aantal	8.000	6.800
Aangeboden verschillende activiteiten	aantal	35	34
CULTUURPARTICIPATIE: ACTIVITEITEN VOOR KINDEREN EN JONGEREN IN DE VAKANTIES			
	Eenheid	Raming 2023	Realisatie 2023
Deelnemers t/m 12 jaar	aantal	0	n.b.
Deelnemers 13 - 18 jaar	aantal	0	n.b.
Aangeboden verschillende activiteiten	aantal	25	51
CULTUUREDUCATIE: AANBOD IN SCHOOLVERBAND			
Aanbod voor Haagse * scholen	Eenheid	Raming 2023	Realisatie 2023
Lessen / activiteiten primair onderwijs	aantal	1.300	525
Deelnemende scholen primair onderwijs	aantal	130	
Deelnemende leerlingen primair onderwijs	aantal	35.000	18.781
Lessen / activiteiten voortgezet onderwijs	aantal	130	103
Deelnemende scholen voortgezet onderwijs	aantal	25	
Deelnemende leerlingen voortgezet onderwijs	aantal	5.500	2.515
Aanbod voor niet Haagse scholen	Eenheid	Raming 2023	Realisatie 2023
Lessen / activiteiten primair onderwijs	aantal	150	124
Deelnemende scholen primair onderwijs	aantal	45	
Deelnemende leerlingen primair onderwijs	aantal	3.000	2.678
Lessen / activiteiten voortgezet onderwijs	aantal	220	394
Deelnemende scholen voortgezet onderwijs	aantal	70	
Deelnemende leerlingen voortgezet onderwijs	aantal	8.500	10.472

* De deelnemende vestiging van de school ligt in Den Haag.

Bijlage 3 - Verloop Nog te besteden subsidies

Nog te besteden subsidies

Tentoonstellingen:

- *Museon VN center 2016*

Saldo begin boekjaar

Aanwending van fonds

Saldo einde boekjaar

- *Snuffelen in het depot (realisatie 2024)*

Saldo begin boekjaar

Saldo einde boekjaar

- *Schepsprijs*

Saldo begin boekjaar

Vrijval tgv exploitatie

Saldo einde boekjaar

- *Zonnepanelen*

Saldo begin boekjaar

Saldo einde boekjaar

- *Subsidie VSB Fonds/Kickstart Herstelfonds OP Digitaal (realisatie 2024)*

Saldo begin boekjaar

Saldo einde boekjaar

- *V-fonds project voor VN Zaal (afwikkeling 2024)*

Saldo begin boekjaar

Saldo einde boekjaar

- *NWO beurs*

Subsidie NWO

Aanwending van fonds

Saldo einde boekjaar

- *Bach project*

Subsidie NWO

Aanwending van fonds

Saldo einde boekjaar

- *Erfgoed - starters*

Mondriaanfonds

Aanwending van fonds

Saldo einde boekjaar

- *SDG Lab (realisatie 2024)*

Subsidie NWO

Aanwending van fonds

Saldo einde boekjaar

- *Wetenschapscommunicatie - theaterdialogen*

Subsidie NWO

Saldo einde boekjaar

Totaal

2023				
beginstand	bijdragen	aanwending subsidie		saldo
		via resultaat	naar activa	
1.379				
		-1.379		
1.379	-	-1.379	-	-
2.713				
2.713	-	-	-	2.713
1.149				
		-1.149		
1.149	-	-1.149	-	-
1.359				
1.359	-	-	-	1.359
35.240				
35.240	-	-	-	35.240
38.750				
38.750	-	-	-	38.750
	17.584			
-	17.584	-	-	17.584
24.191				
		-24.191		
24.191	-	-24.191	-	-
	40.000			
-	40.000	-	-	40.000
11.583				
11.583	-	-	-	11.583
	16.730			
-	16.730	-	-	16.730
116.364	74.314	-26.719	-	163.959